

17. oktoobril alustab mälumängusari lk 3

Persoon: Aime Kevvai lk 3

Saage tutvavaks: Kultuurispetsialist Andri Viinalass lk 4

Järste Veinitalu sünniloost lk 4

Uued töötajad koolis ja lasteaedades lk 5

Reisijutt: Rumeenia — kontrastide maa lk 6

VVV SA tegemistest lk 7

Tartumaa Väärikate tervise- ja ohutuspäev Nõo Spordihoones lk 8

Kuidas Nõos maal elamise võlu tutvustati

Järste Veinitalu elamuspaketti olid nautima tulnud segarahvatant-surühma "Jandali" esindajad Tõrvast. Foto LIIA SIREL

Laupäeval, 28. septembril avas oma ukseid külastajatele 19 Nõo vallas tegutsevat asutust ja ettevõtet. Külalisi käis Nõos üle Eesti — Tartust, Tallinnast, Tõrvast, Elvast, Kambjast, Põlvamaalt, Järvamaalt... Päev pakkus palju põnevat avastamist ka meie oma valla inimestele.

Kohale tulnud said uudistada ja otsida oma lapsele sobivat kooli või lasteaia võimalust, iseendale uusi eneseteostuse võimalusi või paremaid teadmisi koduvallas pakutavatest teenustest. Toimus Maal elamise päev Nõo vallas.

Sel päeval said külalised oma silmaga näha ja käega kastuda, mis maal on head. Nõo vallas tegutsevates haridusasutustes oli võimalik osa võtta lahtistest tundidest, erinevatest töötubadest, nautida sai näitust ja toimusid laadad ning kontserdid, muidugi ei puudunud ka ringkäigud majas.

Nõo Hooldekodu elanike näidendi „Naeris“ võtsid külastajad vastu suure menuga. EELK Nõo Püha Laurentsiuse kirik tutvustas kiriku ja koguduse tööd ning pakkus kontserdielamust. Nõo Päevakeskuse avatud ukseid ootasid uudistajaid ja mõnuses kohvilaas tutvustas majaperenaine siin pakutavaid mitmekülgseid tegevusi. Huvilised said nautida Luke muinasjutulise mõispargi ilu ja tutvuda kärnerimaja teenustega. VVV SA ootas sel päeval endale külla aga jalgrattamatkast huvitatud inimesi — jagus neidki. Spordihooneski oli võimalik osavusmängudes kaasa lüüa. Meeri Seltsimajas võttis uudistajaid vastu perenaine Anneli Saaroja. Siin pakuti võimalust osaleda nõõrikunsti õpitoad, kohtumist vallavanemaga, tutvustati meerkate toimetamisi ja näidati maja. Anneli Saaroja asus ise mõned aastad tagasi linnast maale elama ja tema kirjutus ka oma kogemusloo, mida on võimalik lugeda Nõo valla kodulehelt.

Tõraveres asuvas Tartu Observatooriumis toimusid ringkäigud, vaadata sai Stellaariumi ekspositsiooni ja külastada teleskoobitorni. Nõo Priihtliku Päästeseltsi aktiivgrupp tutvustas vabatahtlikku tegevust, kätt sai proovida vahukustutiga tule kustutamises, jagati tuleohutuslast informatsiooni ja toimusid tegevused lastele.

Ettevõtetest olid oma ukseid avanud Luke Juustuvabrik, Viinamärdi Talu ja Järste Veinitalu. Kõik nad pakkusid huvilistele võimalust osa saada maal tegutsemise võludest. Järste Veinitalus toimus sel päeval viinamarja korje ja käima pandi 2019. aasta vein. Vanades veinimaades tähistatakse saagi korjamise päeva peoga, nii toimus ka Järste Veinitalus sel õhtul *Harvest Party*, mis kestis hiliste õhtutundideni.

Külastajate keskne kohtumispaik asus vallamajas, kus võtsid saabujaid vastu tervise-meeskonna liikmed. Laualt võis leida ka Nõo Lihatoetuse infovoldikud ja kommivabrik Cautese toodangut. Kinnisvaramaakler Janar Saviir rääkis huvilistele Nõo valla kinnisvaraturust ja elukohtadest üldiselt. Oli ju päeva üks idee kutsuda linnainimesi maale elama.

(järgneb lk 7)

Nõos avati tankla, mida ei oleks pidanud kunagi olema

Nõo teenindusjaama esisel platsil lõikasid tankimisvooliku läbi (vasakult) EELK Nõo Püha Laurentsiuse koguduse juhatuse esimees Madis Kanarbik, Nõo vallavanem Rain Sangernebo ja AS Tartu Terminali juhatuse liige Rauno Raudsepp. 2 x foto: LIIA SIREL

Nõo teeristis avati septembrikuu viimasel neljapäeval AS Tartu Terminali teenindusjaam.

Pidulikkust võis tunda juba tanklaalale sisenedes — teenindusjaama hoonet kaunistasid õhupallid ja ukse ees lookes punane vaip. Kohaletunud inimeste sagimist oli nii sees kui väljas — kes tankis autole kütust, kes aga ootas oma tellitud sooja ampsu, ka oli ajakirjandusleti juures uurijad ja niisama suhtlejad. Leti taga tegutsesid vilkalt kolm naeratavat teenidajat, rahuldades klientide tellimusi.

Teenindusjaama pidulik avamine toimus õues, kuhu oli üles seatud telk ja kaetud ka külaliste snäkilaud.

Avasõnad lausus Tartu Terminali AS juhatuse esimees Raido Raudsepp: „Nõo teenindusjaama saamisloog on olnud keeruline ja sellel on oma ajalugu, mis sai alguse 2015. aastal Kõlni spordimessilt, kus osales ka tankla mõtte algataja, Nõo vallavolikogu liige Lembit Toru. Tankla kujunemislugu on olnud palju läbirääkimisi ja takistavaid olukordi. Nõo on koht, kuhu tanklaketti oodati ja ilma kohaliku omavalitsuse ning maaomaniku toetuseta ei oleks olnud võimalik siia tanklat teha.“

Arvestades jaama saamisloog keerukust, nimetas Raudsepp Nõo teenindusjaama tanklaks, mida ei oleks pidanud kunagi olema. „Tänu Tartu Terminali meeskonnale vankumatu läbi seina minemise jõule ei andnud me alla ja tegime jaama ickagi kõigi teie abiga ära,“ lausus Raudsepp.

Vallavanem Rain Sangernebo rääkis: „Paljud protsessid maailmas algavad liblika tiivalöögist, selleks et asjad liikuma saada, on vaja suhelda inimestega näost näkku. Kui Ivar Lilla ei oleks omal ajal kütusemüügiga tegelemist lõpetanud, siis me ei oleks sellise entusiasmi endale partnereid otsinud ja tankla saamise tegevuses kaasa löönud.“ Parimate tänusõnade ja soojade soovidega

Tartu Terminal ASi teenindusjaam Nõos

tänas vallavanem tankla arenguprotsesside kaasaitajaid Lembit Toru ja Aivar Soopi.

Vallavanem ja volikogu esimees andsid AS Tartu Terminali juhatuse liikmetele Raido ja Rauno Raudsepale üle Nõo valla ettevõtjate toodetega täidetud kingituskorvi.

Nõo valla arengukomisjoni esimees Lembit Toru kiitis tankla strateegiliselt head asukohta ja tänas tublisid arendajaid, kinkides ettevõtjatele arengukomisjoni poolt tänuplaadi.

Sõna sai ka maaomaniku esindaja, Nõo kirikuõpetaja Mart Jaanson, kes andis oma õnnistuse ja pühitses tankla ka sisse.

„Oleme Eestis tegutsenud 50 aastat kütuse hulgi müügi ladustamise valdkonnas. Tanklaketis on Tartu Terminal noor tegija, aga juba viie aastaga oleme tõusnud viiendaks tanklaketiks Eestis. Nõo jaam on

juubeliiaam, avasime täna siin oma 15nda tankla,“ rääkis Tartu Terminali juhatuse liige Raido Raudsepp.

Nõo teenindusjaam on mugav peatuspaik nii kohalikule elanikule kui ka maanteel liiklejale, pakudes mitmekülgset valikut sooje ampse, parimaid kohvijooke, snäkke, karastavaid jooke, kuid samas ka vajalikku koju kaasa. Teenindusjaam on avatud kella kuuest hommikul kuni 23ni õhtul, kütust aga on võimalik tankida ööpäevaringselt ja tasuta saab makseautomaadis.

„Autokütustest on saadaval meil kõik põhiline — diislikütus, bensiinid, eriotstarbeline diislikütus põllu- ja kalameestele ning lisaks raskeveokitele mõeldud AdBlue. Lisateenustena pakume järeelhaagiste renti, tolmuimeja kasutamise võimalust, gaasiballooni vahetust/ostu, kaminapuid ja auto puhastamiseks tolmuimeja kasutamise võimalust,“ kommenteeris Raido Raudsepp.

Boonustena tõi Raudsepp välja, et Terminali püsikliendile on alati kõik autokütused soodustusega -3,2 senti ja iga viies kohv tasuta.

„Püsikliendiks saab registreerida teenindusjaamas või kodulehel. Pakume ka võimalust erakliendil vormistada ID-kaart krediitkaardiks, mis võimaldab kiiret ning mugavat tasumist mistahes Terminal Oil teenindusjaamas. Arve eest tasumine toimub kord kuus koondarve alusel,“ rääkis Raudsepp.

Nõo terminal pakub tööd viiele inimesele, kellest kaks on Nõo valla elanikud.

Täname Tartu Terminali sellise suurepärase võimaluse eest, et saame mugavalt kodu lähedalt tankla pakutavaid teenuseid tarbida.

vallavolikogus

Volikogu istung toimus 26. septembril.

1. Tutvumine kultuurispetsialisti Andri Viinalassiga.
Alates 16. septembrist 2019 töötab Nõo valla kultuurispetsialistina Andri Viinalass, kes tutvustas end volikogu liikmetele ja rääkis lühidalt oma senistest töökogemustest ning plaanidest uuel töökohal.
2. Nõo valla eelarvestrateegia 2020–2023 vastuvõtmine.
Eelarvestrateegiat on volikogus ja komisjonides korduvalt arutatud ning eelarvestrateegia eelnõu oli avalikul väljapanekul kuni 8. septembrini. Eelarvekomisjoni esimehe Mart Raudsaare sõnade kohaselt ühtegi uut ettepanekut strateegiasse ei tehtud ja volikogu otsustas anda välja määruse „Nõo valla eelarvestrateegia 2020–2023 vastuvõtmine“.
3. Nõo Spordihoone tegevuse lõpetamine.
Volikogus on mitmel korral arutatud Nõo Spordikooli asutamise teemat. Haridus- ja kultuuriosakonna juhataja Anneli Vetka selgitas, et esiteks on vaja lõpetada vallavalitsuse hallatava asutuse, Nõo Spordihoone tegevus. Asutamise lõpetamisest tuleb teavitada töötajaid vähemalt kolm kuud ette. Sporditöõspetsialist Jaak Teppan vastas volikogu liikmete küsimustele. Volikogu võttis ühehäälselt vastu otsuse „Nõo Spordihoone tegevuse lõpetamine“.
4. Nõo Spordikooli asutamine.
Haridus– ja kultuuriosakonna juhataja Anneli Vetka selgitas, et pärast asutuse moodustamist tuleb esitada taotlus Haridus- ja teadusministeeriumile huvikooli registreerimiseks. Sporditöõspetsialist Jaak Teppan rääkis, milliseks jääb nende spordiklubide rahastamine, kes spordikooli alla minna ei soovi ja jätkavad ka edaspidi klubina, kuna spordikooliga liitumine ei ole kohustuslik. Volikogu võttis vastu otsuse „Nõo Spordikooli asutamine“.
5. Nõo Spordikooli põhimääruse kinnitamine.
Anneli Vetka selgituse kohaselt sätestab Huvikooli seadus need punktid, mis põhimääruses peavad olema. Põhimäärus on asutuse raamistik. Ühe erisusena on meil lisatud harrastusspordi aste. Spordikooli direktori ülesanded määratletakse ära tema ametijuhendis. Jaak Teppani sõnade kohaselt on praegu spordiklubides ligikaudu 200 last. On mõeldud, et ühe alana võiks lisanduda kergejõustik. Pärast arutlust otsustas volikogu anda välja määruse „Nõo Spordikooli põhimäärus“.
6. Määruse „Nõo Põhikooli hoolekogu moodustamine ja töökord“ muutmine.
Ettepaneku määruse muutmiseks oli teinud Nõo Põhikooli direktor ja see tuleneb vajadusest suurendada hoolekogu liikmete arvu üheksani. Muudatuse sisseviimise oli eelnevalt heaks kiitnud vallaelukomisjon. Volikogu otsustas muuta määrust „Nõo Põhikooli hoolekogu moodustamine ja töökord“.
7. Kinnistu omandamine (Kääni külas asuv Rundsü-Kääni tee L12).
Ehitus- ja majandusosakonna juhataja Sven Tarto sõnade kohaselt soovis kinnistu eelmine omanik kinnistut jagada. Vald soovib tee kinnistust eraldada ja see omandada, et oleks tagatud tee avalik kasutus. Volikogu otsustas anda välja määruse „Kinnistu omandamine“.
8. Volituse andmine SW Energia OÜ-ga sõlmitud lepingu pikendamiseks.
SW Energia OÜ on tegelenud Nõo vallas soojatootmisega juba alates 2012. aastast. Lepingu kohaselt on soojatootjal ka investeerimiskohustused ja tänaseks on rekonstrueeritud Nõo ja Tõravere katlamajad ning tehtud ka väiksemaid investeeringuid ja parendustöid katlamajades ja kaugküttetrassides. Kavas on liita Nõo kooli katlamaja piirkond Nõo kaugküttetrassiga. SA KIK taotlusvooru kaudu on võimalik taotleda toetust ka Nõo ja Tõravere seni rekonstrueerimata kaugküttetrasside (ca 2 km) rekonstrueerimiseks, mille teostamine jääb ajavahemikku 2021–2023. Siis jääks rendilepingu lõppemiseni vaid neli aastat, kuid KIK reeglite järgi toetatakse vaid neid projekte, mis on operaatori poolt opereeritavad pärast projekti lõppu veel vähemalt viis aastat. See asjaolu tingibki vajaduse lepingut SW Energia OÜ-ga pikendada ja volikogu otsustas anda vallavanemale volituse SW Energia OÜ-ga sõlmitud lepingu pikendamiseks kuni 15. augustini 2032. aastal.
9. Arutelu — kas ja kuidas korraldada elanikuks registreerimise kampaaniat.
Kuna kolme varasema aasta kampaaniad on olnud edukad, leidis volikogu, et ka sel aastal on otstarbekas kampaaniaga jätkata samal põhimõttel nagu eelnevatel aastatel on olnud ning järgmiseks aastaks hakata varakult välja töötama põhimõtteid, kuidas kampaaniat uutmoodi korraldada võiks.
10. Vallavalitsuse ja volikogu juhatuse informatsioon.
Vallavanem Rain Sangernebo andis ülevaate toimunud tegevustest. Enampakkumise teel on võõrandatud Rebaseuru kinnistu (nn Et-saste depoo), alustatud on Tamsa külas asuva endise kauplusehoone remondiga ning toimub Luke raamatukogumaja eskiisprojekti koostamine. Nõo vald on esitanud maakonna arengustrateegia tegevuskavasse 2019–2022 projektid Tõravere kergliiklustee ehitamiseks ja Nõo rannahalli kaasajastamiseks. Mõlemad objektid said toetusmeetmest rahastuse kokku 150 000 eurot ning projektid tuleb ellu viia 2021. aastal. Endiselt tegeldakse Nõo Põhikooli teabekeskuse väljaehitamise tööde maksumuse väljaselgitamisega. Nõo lasteaia remont on kulgenud plaanipäraselt ja jõudmas lõpusirgele.
- Kurvastav on, et meie vallas esineb palju korrarikkumisi ning on olnud ka vargusi. Elanikel palutakse olla tähelepanelikud.
- Vallavanema sõnade kohaselt on omavalitsused olnud ühel meelel, et vallad ei peaks RMK maa peal matkaradasid hooldama. RMK-ga sõlmitud kokkuleppe kohaselt lähevad RMK hoolduse alla Vitipalus asuvad rajad, kus asub ka RMK vaatetorn. VVV SA-le jäävad alles need matkarajad, mis asuvad Vapramäel ja selle läheduses.
- Sven Tarto andis ülevaate aleviku tänavate mustkatte alla viimise
- Volikogu toimumise päeval avas AS Tartu Terminal Nõos tankla, kust kütust saab ööpäevaringselt tankida ning tankla pood on avatud kella 23-ni.
- KRISTA KVARNSTRÖM

vallavolikogu esimees

vallavalitsuses

Vallavalitsuse tegevusest septembrikuul

- Vallavalitsuse istungitel anti septembrikuul välja korraldusi vallavalitsuse pädevuses olevates küsimustes ja lahendati muid vallaelu küsimusi.
- Istungite protokollid ja avalikustamisele kuuluvad korraldused on avatavad Nõo valla veebilehel aadressiga www.nvv.ee.
- Sotsiaalvaldkonnas otsustati
 - eestkosteküsimusi, üldhooldusteenuse ja hooldamise küsimusi ning muid sotsiaaltöö erinevatesse valdkondadesse kuuluvaid küsimusi;
 - rahuldada seitsme puudega isiku taotlused kodukohanduse teostamiseks isikute omandis olevas eluruumis (6 vannituba + 1 laetõstuk) kogusummas 30 344 eurot, millest valla osalus on 4551 eurot ja 60 senti;
 - sõlmida neli lepingut vastavat pädevust omava ettevõttega kodudes küttekollete tuleohutuse tagamiseks tööde teostamiseks (millest valla osalus on 3150 eurot).
- Finantsküsimustes otsustati
 - eraldada Nõo valla 2019. aasta eelarve reservfondist 2208 eurot Tõravere lasteaia kapitalikulude suurendamiseks (soojustamine).
- Ehitusküsimustes otsustati
 - anda kasutusluba:
 - * Meeri külas asuvale Teeääre katastriüksusele rajatud omapuhas-tile kasutamiseks reoveepuhastina,
 - * Nõo alevikus Raudtee tn 2a asuvale kinnistule püstitatud ajutisele tanklale ja selle teenindamiseks vajalikele rajatistele,
 - * Meeri külas Vahtramäe katastriüksusel asuvale kõrvalhoonele kasutamiseks elamu abihoonena;
 - anda projekteerimistingimused:
 - * Nõo alevikus Luke tn 13 asuvale kinnistule üksikelamu projekteerimiseks,
 - * päikeseelektrijaama projekteerimiseks Voika külas asuvale Väike-Lillemäe katastriüksusele.
- Maaküsimustes otsustati
 - seada avalikes huvides kasutatavate rajatiste talumise ko-

pane tähele!

Vallavalitsus ootab 2020. aasta eelarve taotlusi hiljemalt 25. oktoobriks 2019.
Info tel 745 5002 või e-post pille@nvv.ee

JÄÄTMEJAAM

Selli tn 19, Tartu, avatud E–R 10–18 ja L–P 10–16

Tartu linnas Selli tn 19 (endine Turu tn 49) asuvas jäätmejaamas võetakse Nõo valla elanikelt tasuta vastu ohtlike jäätmeid (akud, patareid, värvi- ja ravimijäätmed, päevavalguslambid jms), suurjäätmeid, elektroonikajäätmeid (külmikud, telerid jms), vanametalli, vanapaberit, plasti, pakendijäätmeid, töötlemata puitu, tekstiil.

Tasu eest võetakse elanikelt vastu biolagunevaid aiajäätmeid (12 €/t), ehitusjäätmeid ja klaasi (81,60 €/t), bioloogiliselt mittelagunevaid aia- ja haljastusjäätmeid (48 €/t) ning eterniiti (81,60 €/t).

Täiendav info jäätmejaama telefonil 738 6700 või 524 1544.

Suurjäätmete üleandmine

- Suuremõõtmeliste jäätmete üleandmine on kõigile Nõo valla jäätmevaldajatele tasuta.
- Üleandmiseks tuleb esitada Ragn-Sells AS-le tellimus telefonil 606 0439 või meili teel tartu@ragnsells.ee ning leppida kokku jäätmete äraviimise koht. Jäätmete vedu toimub iga kuu viimasel neljapäeval.
- Suurjäätmed on tavajäätmed, mis oma kuju või suuruse tõttu ei mahu jäätmete kogumismahutisse või on ohtlikud jäätmeveo-kile. Sellisteks jäätmeteks on näiteks diivanid, lauad, toolid, kardina-puud, madratsid, vaibad. Suurjäätmete hulka ei kuulu ehitus- ja lammutusjäätmed ning probleemtooted (koduelektronika, akud, rehvid jms).
- Suurjäätmete vedu saab tellida vastavalt vajadusele.
- Nõo Vallavalitsuse telefonid ja vastuvõtuajad

Kantselei	513 9123
Kantselei, vallavanem	745 5108
Vallasekretär	745 5303
Sekretär-registripidaja	745 5335
Sotsiaalosakonna juhataja	745 5475
Sotsiaaltöõspetsialist	745 5004
Lastekaitsepspetsialist	742 6144
Avalike suhete spetsialist	745 5005
Ehitus- ja majandusosakonna juhataja	745 5332
Keskkonnaspetsialist	745 5332
Ehitusspetsialist	745 5504
Arenguspetsialist	745 5434
Maaspetsialist	745 5434
Haridus- ja kultuuriosakonna juhataja	748 0639
Finantsjuht	745 5002
Finantsosakond	745 5360, 745 5003
- Vastuvõtuajad: T kl 9–12 ja 13–16; R kl 9–12
- Vallavolikogu esimehe vastuvõtuaeg teisipäeval kl 15.15–16.00 vallamajas.

- hustuse kehtestamiseks vajalikud sundvaldused MTÜ Eesti Andmesi-devõrk kasuks Järste külas asuvate-le Masti, Rästa ja Tõrvasoo kinnisas-jadele ning 39le Nõo valla omandis olevale kinnistule. Tehnorajatise tulumiskohustus seatakse sideehiti-se ehitamiseks, remontimiseks, kor-rashoiuks, hooldamiseks, asenda-miseks ja muul viisil kasutamiseks sidevahendite tagamise eesmärgil;
- määrata Voika külas asuva Joosti maaüksuse maa maksusta-mise hind;
- lõpetada Illi külas Liivi väike-kohas asuva kahe maatüki maa pii-riettepaneku erastamise menetlus. Maadel ei ole ehitisi, mis annaksid õiguse maa erastamiseks ja maa erastamist taotlenud isik on surnud;
- sõlmida Elektrilevi OÜ-ga notariaalne leping Nõo valla munit-sipaalomandis oleva Raudtee täna-va kinnisasja koormamiseks isikliku kasutusõigusega (maakaabelliini ehitamiseks ja majandamiseks);
- anda nõusolek VVV SA-le Vi-tipalu ja Keeri-Karijärve maastikura-dade ja nende teenindamiseks vaja-liku inventari üleandmiseks RMK-le 2019. aasta jooksul.
- Keskkonnavalastes küsimustes otsustati
 - kinnitada ühe hajaasustuse programmi raames eraldatud toe-tuse kasutamise aruanne;
- lugeda korraldatud jäätme-meoga mitteliitunuks olmejäätmete valdajad:
 - * Vissi külas Kuusiku vkt 8,
 - * Keeri külas Kati kinnistu,
 - * Vikerkaare vkt 6 (hooajaliselt);
- sõlmida leping AS-iga TREF Voika tn asfaltkatte rekonstrueeri-miseks.
- Üldküsimustes otsustati
 - eraldada MTÜ-le Guerril-la Kunstide Trupp projektitoetust summas 4000 eurot projekti „Valgu-se festival 2019“ omafinantseeringu katteks;
 - anda mitmed load avalike ürituste korraldamiseks (üritused on lehe ilmunise ajaks juba toimu-nud ja kajastatakse teistes lehelu-gudes);
 - nimetada Nõo valla esinda-jaks Nõo vallavalitsuse hallatavate lasteaedade hoolekogudes Nõo vallavalitsuse haridus- ja kultuuri-osakonna juhataja Anneli Vetka;
 - võõrandada Nõo vallale kuu-luv Et-saste külas asuv Rebaseuru kinnistu.
- AIRA LAUL

vallasekretär

Arengukomisjon kohtus kinnisvaraarendaja ja ettevõtjaga

- Nõo Vallavolikogu arengukomisjoni septembrikuu koosolekule olid seekord kutsutud oma tegevust tutvustama kinnisvaraga tegelev Janar Saviir ning Tarmo Tamm, kes on Safran OÜ ja Sense OÜ juhatuse liige. Viimati nimetatud ettevõtete ühine tootmisüksus asub Nõo alevikus Voika tänaval.
- Janar Saviir tutvustas oma plaani algatada juba 2001. aastal kehtestatud Tuuleveski detailplaneeringu elluviimata maa-alale uus detailplaneering. Põhjuseks see, et 18 aastat hiljem on oluliselt muutunud nii seadusand-lus kui ka olemasolev olukord. Päris uut kontseptsiooni siiski ei kavanda-ta. Enamvähem samaks jääks nii tänavate paiknemine kui ka põhimõte, et kõige järvepoolsematele kruntidele saab ehitada vaid ühekorruselisi hoo-neid, et tagada vaade järvele ka järgmisele majadereale. Suuremad krundid kavatakse planeerida raudtee äärde. Nõo-Tamsa tee poolsesse ossa on kavas näha ette ka mõned ridaelamud. Nõo alevik on oma olemasolevate teenustega väga hea elamiskoht, kuid uusi müügiks ehitatud üksik-, rida- või korruselamuid ei ole siinkandis seni turul olnud. See tühimik ongi plaanis osaliselt täita.
- Tarmo Tamm tutvustas väga entusiastlikult Safran OÜ ja Sense OÜ te-gemisi ning arengut tänasesse päeva. Safran OÜ alustas 2005. aastal savi- ja lubikrohvi tootmisega ning on tänaseks keskendunud looduslikele viimist-lusalahendustele, mis sobivad nii traditsioonilistele kui ka kaasaegsetele in-terjööri-dele. Safrani omatoodete sari valmib Nõo tehases. Nõkku sattutigi ideaalse liiva otsinguil, mille käigus uuriti läbi peaaegu 50 Eesti karjääri.
- Materjalide kõik koostisosad ja eelkõige peamised toorained (savi, liiv, lubipasta) on kodumaised, jõudes tehasesse nii Saaremaalt kui ka Lõuna-Eestist.
- Peagi saadi aru, et kõiki neid looduslikke siseviimistlusmaterjale, mille-ga juba tegeleti, saab kasutada ka energiatõhusates hoonetes. Seega algas arendustöö passiivmajade teemal juba 2005. aastal. Sense OÜ loomiseni jõuti 2011. aastal.
- Täna projekteerib ja toodab Sense OÜ ainsana Eestis rahvusvaheliselt sertifitseeritud passiivmaju. Kasutatav kontseptsioon tugineb päikeseener-gia nutikal käsitlemisel. Hoonete kavandamise rakendatakse erinevaid si-mulatsioonarvutusi, pöörates tähelepanu suurele hulgale detailidele.
- Sense OÜ on võitnud Eesti Puitmajaliidu ning Eesti Puitmajaklastri poolt korraldataval aasta tehase-maja konkursil energiatõhusaima hoone tiitli aastatel 2015–2017.
- Arendustöö energiatõhusa ehituse valdkonnas on pidev ja pingeline. Arvestatakse Eesti ja ka Skandinaaviamaade kliimat, tehakse koostööd tea-dusastuteste ja ülikoolidega ning kogutakse pidevalt valminud ehitiste ka-sutusandmeid. Kõik see on andnud ettevõtte spetsialistidele ainulaadsed oskused ja kogemused. Selle tulemusena on ehitatud Eesti esimesed ka rahvusvaheliselt tunnustatud passiivmajad. Sense hooned seiratakse jär-jepidevalt Tartu Ülikooli ja Tallinna Tehnikaülikooli teadusuuringutes, mille alusel saab kinnitada, et hoonetel on väga madal küttekulu ja nad on väga hea kvaliteediga. Näiteks Össu külla ehitatud noore pere eramu aastakulud soojale veele ja küttele olid eelmisel aastal ca 200 eurot.
- 15 aastaga on arenenud siseviimistlusmaterjalidest eramuehituseni ja nüüd otsitakse veel midagi enamit infotehnoloogiliste võimaluste lisa-misega.
- Täna tahab ettevõtte, kelle 20 töötajast ca viis nimest on pärit Nõo lähi-konnast ja ülejäänud Tartust ja Tallinnast, olla Tarmo Tamme sõnul pigem väga hea labor ning villade ehituse ja müügi poole pealt on tõmmatud pi-durit. Ollakse jätkuvalt oma ajast ees ja seistakse pidevalt silmitsi küsimu-sega, kuidas arenduse faasis raha teenida. „Pioneeridena“ tehakse ränka tööd, mille tulemusena on tagantüljalt kergem. Peamiselt püütakse lei-da lahendusi küsimusele, kuidas toota hooned tehases liinil nii, et hilisem dimensioneerimine võtaks vähem aega. Soovitakse luua n-ö unifitseeritud lahendust, et tellijal oleks võimalik osta maja nagu legoklotside komplekti — täna meeldib mulle draakonikomplekt ja homme printsesside komplekt. Igale komplektile saab lisada omanäolise välise viimistluse. Energiatõhususe osas aga kunagi järeleandmisi ei tehta.
- PIIA RAIG

arenguspetsialist

piltuudis

Nõo aleviku tänavad said mustkatte. Osaühing Moreen teostas Nõo vallavalitsuse tellimusel pindamistöid Nõo alevikus ja Etsaste külas. Tööde tulemusena said mustkatte Nõo alevikus asuvad Aleksander Lätte, Kooli, Pargi, Pärna, Aia, Nurme ja Kalda tänavad. Lisaks Etsaste külas Tamsa-Etsaste tee 200 m lõik. Tööde kogumaksumuseks on koos käibemaksuga 51 711,30 eurot. Foto: LIIA SIREL

NobeNõo ürituste raames alustab mälumängusari

Juba neljapäeval, 17. oktoobril kell 19.00 alustab Nõo Põhikooli aulas oma esimest (ja loodetavasti mitte viimast) hooaega Nõo valla mälumängusari, mis toimub ühe osana NobeNõo vahvatest sündmustest!

Sügisest kevadeni vältav ettevõtmine koosneb viiest etapist (oktoober, november, jaanuar, veebruar, märts). Mälumängud toimuvad üks kord kuus kolmapäeviti (v.a esimene etapp, mis toimub neljapäeval) Nõo valla erinevates paikades algusega kell 19.00.

Teise etapi toimumisaja ning koha avaldame novembrikuu Nõo Valla Lehes ning valla kodulehel ja facebookis. Lisainfo mälumängusarja toimumisaegade ja reeglite kohta leiad ka www.vabakas.ee alajao- tusest NobeNõo.

Igas mängus kõlab 30 küsimust, mis esitatakse mängijatele viieste plok- kidenä. Igale küsimusteplokile vastamiseks on aega 10 minutit. Maksimaal- selt on igas mängus võimalik koguda 60 punkti. Viiest etapist läheb iga võist- konna koondarvestuses arvesse neli paremat tulemust.

Sarjas on oodatud osalema kõik neljaliikmelised mälumänguhuviliste võistkonnad! Kui olete ka kolmekesi, tulge ikka! Ainsaks tingimuseks on, et võistkonna liikmed peavad elama, õppima või töötama Nõo vallas. Peljata ei tasu — enamik osalevatest mängijatest ei ole professionaalsed mälumängu- rid, vaid uudishimulikud ja laia silmaringiga inimesed, nagu sinagi! Küsimusi on seinast seina erinevatel teemadel (kultuur, sport, ajalugu, variä, muusika).

Mälumängu küsimused koostavad ning mängu viivad läbi Reemet Ruu- ben ja Jaak Rooden, keda nõu ja jõuga abistab NobeNõo. Sarja ja iga mängu auhinnalaua katavad toetajad.

Kui soovid oma võistkonnaga (pere, sõpruskond, töökaaslased, jne) osa- leda, anna osavõtusoovist (võistkonnaliikmete nimed ja võistkonna nimi) teada hiljemalt 15. oktoobriks meiliaadressile reemet.ruuben@noopk.ee (siis teame laudadega arvestada), kuid ka kohapeal liitujad on teretulnud.

REEMET RUUBEN
Nõo Põhikooli huvijuht

Akordioniga läbi elu

Akordioniõpetaja Kundas ja Nõos

Kui aastakümneid tagasi Tabi- veres elav väike tüdruk Aime muu- sikakooli astus, polnud mingit kõhk- lust, mis pilli ta valib — ikka akor- dioni! Oli ju tema tädimees (ema õemes) populaarne kohalik pilli- mees ja temast siis Aimegi innustust sai.

Aime on akordionile truus jää- nud tänaseni. Jõgeva muusikakooli lõpetamise järel asus ta õppima Tartu Muusikakooli, mille lõpetas akordioniõpetaja ja orkestrijuhi pa- beritega ja kust edasi sai suunamise Kundasse, kus töötas neli aastat. Süda igatses aga Tartu lähedale ja õnnekombel avaneski võimalus. „Mul polnud Nõost mingit aimu, olin kuulnud, et seal on kuulus keskkool,” meenutab nüüd asjaosa- line. See oli 1974. aastal. Käesoleval aastal on akordioniosakonnas üks õpilane, aga õpetaja on oma õpi- lase üle väga uhke ja näeb tema edusamme.

„Minu praegune õpilane Mihkel on väga püüdlrik, tal läheb juba viies aasta. Tänu sellele, et talle võimalda- ti eriprogrammi järgi õppida, ei jät- nud ta akordioni õppimist pooleli.”

Selles alati toimekas ja särasilm- ses õpetajas tunnevad kõik kindlasti ära akordioniõpetaja Aime Kevvai (69), kes hiljuti tähistas 45ndat töö- aastat ja kes endiselt akordioni õpe- tamist jätkab. Palju õnne!

Aimel on nende pikkade aasta- te vältel olnud palju õpilasi, erine- vatel eluperioodidel on teda teatud kui õpetaja Aime Õun, Aime Leis- son ja viimased 22 aastat kui Aime Kevvai.

Harutame tema pikka tööelu- kangast lahti Aime hubases kodus auruva kohvitassi taga.

„Kohv peab mul tasemel olema, siin ma juba hinnaalandust ei tee!” naerab perenaine ja toimetab erine- vate kohviparaatide ja kohvi ser- veerimistarvikute vahel, andmaks aimu, kui väga rituaalne selles peres kohvijoomine on.

„Mu oma lapsed, Kätlin, Evelin, Merilin ja Elina ka imestavad, et ma ikka veel pilli õpetan. Aeg on nii märkamatuult läinud!” Aime tütar- del on kõigil kõrgharidus, nendest vanimal on doktorikraad ja noorem on asunud lausa kolmandat kõrg- haridust omandama. Peale selle on kõik tütreid lõpetanud ka Nõo muu- sikakooli, kes klaveri, kes klaveri ja akordioni erialal korraga.

„Tütar Elinaga oleme paljusi ühes suunas mõtlejad ja muusi- kamaailmas tegutsesjad, mängime ka ansamblites koos,” tunneb ema heameelt sugulashinge muusika- lembuse üle.

Mootorrrattahuvilisest neust akordionistiks

Raudteelaste perest pärit Aime kasvas üles üpriski maskuliinses pe-

Aime Kevvai on õpetanud akordioni Nõo muusikakoolis 45 aastat. Tema esituses kõlab „Beautiful Dreamer”. Foto: MILVI PENSA

res, tal oli kolm venda. Täna- seks on üks vend surnud.

„Kooliajal armastasin ma hoopis mootorrrastega sõita. Mind paelu- sid tehnika ja kiirus. Käisime isegi Piri- ta ringrajal!” meenutab Aime. „Nii sa- geli viskasin koolist tulles koti nurka ja läksin küla peale rattaga kihutama, alles seejärel asusin õppima,” lagistab ta naerda.

Muusikat oli nende peres elu- aeg armastatud. Ema ning isa mängisid kannelt ja kitarril ja osalesid kõikidel laulupidudel. Koos Aimega käis muu- sikakoolis ka vend Mati, kes õppis fagotti. „Kui me siis koos pille kääk- sutasime, „pögenes” isa sageli tööle raudteejaamal” on Aimel meeles toon- ased ajad.

„Olen hingelt akordioniinimene. Praegu on üldine huvi akordioni vas- tu vähenenud. Varasematel aastatel oli mul akordioniõpilasi 8–10 õpilase ringis. Küllap oli selle taga eelkõige vanemate suurem tahe ja soov. Praegusel ajal valivad lapsed rohkem ise, millist pilli nad soovivad õppida. Karm peegeldus on see, et arvutimaailma tulekuga on laste huvi ümber kujunenud ja nad eelista- vad rohkem internetis istuda.”

Aime paljude akordioniõpilaste seas on olnud tublisid ja andekaid õpilasi, keda nende õpetaja hea sõ- naga mäletab.

Lisaks programmilisele õpetu- sele on Aimel olnud alati lastele ka midagi tunniväliselt pakkuda.

„Vanas majas olid väga populaar- sed klassiõhtud, mida ma oma õpi- lastele korraldasin. Kõigepealt sõime kõhud täis heast-paremast, mida igaüks oli kodunt kaasa toonud ja siis hakkasime mängima.”

Kui palju toredaid meenutushetki nüüd albumeid lehitsedes üles kerkis.

Akordioniansamblitega erinevatel kontserdilavadel

Omaette väljundiks on olnud pikaajaline ansamblitöö. Aime on ansamblitööd juhendanud juba Kunda-perioodist saadik ja kohti, kus lapsed on saanud esinemas käia, on olnud lugematul arvul. Kaheks kaalu- kamaks ansambliks, kus Aime ka ise kaasa mängib, on ansamblid Derpt ja Unisoon. Derpt on viiest akordioni- õpetajast koosnev ansambel.

1997. aastal loodud Unisoon koosneb Lõuna-Eestist pärit akor- dioniõpilastest, keda on juhendanud Mai Sõõro ja Olga Kostjukovitš. Aime on aeg-ajalt ka ise kaasa mänginud, kui oma õpilane on haigestunud vms. Ansamblitega on esinenud kontserdi- tel ja festivalidel Eestis, Lätis, Tšehhis, Ukrainas Saksamaal, Austrias, Poolas ja Itaalias.

Kõikide oma õpilaste esinemisi on Aime jäädvustanud videolindile või teinud kaameraga ülesvõtteid.

„Ansamblimäng on paljude õpi- laste jaoks parem variant kui üksinda mängimine. Koosmängimine lisab julgust ja annab koostegemise rõõ- mu.”

Elus ei tohi raskustele alla anda

Aime elus ei ole ükski asi kergelt tulnud. Raskused on teda aga karas- tanud. Sitkust ja visadust on vaja läi- nud nii töö- kui eraelus. Aime lihtsalt pole allaandja tüüp ega viriseja.

„Minu elu on justkui kolmes eta- pis kulgenud: nooruspõlv, laste kas- vamine, suureks saanud lastega koos kulgemine.”

Nüüd tagantjärele võib ta uhku- sega endale tunnistada, kuidas ta las- tekasvatamisega paralleelselt Nõkku kodu rajas, lastele kõrghariduse või-

maldas jne. Aime on ka kuuekordne vanaema.

Ta on ka oma kahele noorele su- gulasel toeks ja abiks olnud, keda ta hoolivalt oma kasulasteks nimetab.

„Ma ei saa sinna midagi para- ta, et ma selline maailmaparandaja olen. Ma ei saa kõrvalt vaatajaks jää- da, kui asjad allamäge veerevad.”

Elamise plüsse ja miinuseid vaa- gides on Aimel omad tähelepane- kud.

„Ma ei salli virisemist. Kui mee- nutan meie muusikakooli algusaas- taid, siis olid meie maja tingimused allapoolse igasugust arvestust. WC-de hais levis üle maja ja see ei kadunud ka hiljemgi. Ja talvel oli nii külm, et mõned olid vahel tundides viiltidega ja ringi käisime kui karumõmmid. Aga keegi ei nurisenud. Seepärast ongi nüüdsel ajal meel vahel mõru, et vingutakse pisiasjade pärast.

Meie praeguse maja üle tunne- me tõelist heameelt ja siinkohal Rain Sangernebo ees müts maha, et ta rasketel otsustushetkedel oma kaa- luka sõna ütles.”

Kui hing igatseb täiuslikkust

Pühendumus on kindlasti märk- sõna, mis Aimet suurepäraselt iseloo- mustab.

„Meil muusikakoolis on praegu koos tõeline meeskond, kes kõik on hingelt muusikud. Sellises tööõhk- konnas sünnivad igasugused tore- dad ettevõtmised ja kõikidel on soov omapoolne panus anda.”

Aime on väga nooruslik ja elu- rõõmus, tema seltskondlikkus ja ava- tud olek paelub ja sisendab usaldust. Ise peab ta ennast parasjagu vana- moodsaks ja tunnistab: „Mulle on nii vastuvõetamatu, kui õpilane õpetaja- jaid sinatab. Ja kurvastab ka see, et õpilased enam sugugi „tere” ei ütle, ei majja sisenemisel ega tänaval.”

Aime pühendunud hinge ja vä- simatut töökätt võib silmata ka tema majapidamises: hubane kodu, roosid ja rododendronid, suures kasvuhoo- nes 19 sorti viinamarju, kurgid, toma- tid. Kui kõikidest tegemistest aega üle jääb, võtab Aime ikka oma armsa Weltmeisteri kätte ja laseb pillil kõla- da. Kui suur suguvõsa kokku tuleb, kostub Aime lustlikku pillimängu naaberaedadessegi.

Oma armsaks saanud pilli jälle põlvedele seades ja lõotsa mõnuga lahti tõmmates, tõi seekord Aimele heldimuspisarad silma. Lausa ma- giliselt kõlas tema esitluses imeilus „Beautiful Dreamer”. Nii jäägitult kokku kasvanud ja halvemaid ning paremaid aegu koos näinud — selli- selt kumas vastu see pilli ja inimese kooshingamine.

Aime, veel palju imelisi ja tegu- said hetki akordioni maailmas!

MILVI PENSA

külalad käima!

Malle Viik on olnud palju aastaid Tõravere aiaühistu komisjoniliige. Pildil sirvib arhiivi- materjale, kõrval tütre tütar Pärli (5a). Foto: MILVI PENSA

Tõravere toimekate tegemised kutsuvad kaasa lööma

Meie viimastel va- limistel välja käidud kutsung „Külalad käima!” innustas vallalehte eda- si uurima, kuidas asjad kohapeal toimivad. See- kord saime pildile Tõra- vere.

Tõraveres asuva Tar- tu Observatooriumi 55. tegevusaasta raames saame mainida ka Tõra- vere aiaühistu pikaajalist toimimist. Esimesed aiapida- jad said oma krundid kätte 1964. aastal ja juba siis istutati esime- sed puud ja pöösad.

Täna- seks on kõrg- haljastusega 3,3 ha suurune aiakruntide piirkond ilusaks tausta- raamik observatooriumi siluetele.

Kauaaegne Tõravere elanik Malle Viik, erialalt bioloog, oli lahkelt nõus vallalehele Tõravere

kogukonna tegemistest pajatama. Malle ise on Tõravere elanik 1969. aastast.

„Tollal oli tegemist ühe asutuse- ga, nüüdseks on siia tekkinud pal- ju erinevaid ettevõtteid ja asutusi. Kogukondlikkus on hääbunud, siia käiakse tööle mujalt. Varem sidus meid kõiki lasteaed. Meie, tollased noored, oleme nüüdseks paljud kaheksakümnesed, mõni noorem, mõni vanem. Aga osade meie pere- de vaheline sõprus ja koostoiemeta- mine on jäänud püsima. Ja südame teeb soojaks, et ka meie juba 50nda- tes lapsed ja edasi veel lapselapsedki omavahel sõbrustavad.

Uue hingamise Tõravere mäele on toonud aktiivsed inimesed nagu Teofilus Tõnnisson, Taavi Tuvikene, Andres Juur jt, kes endale siia kodu on rajanud. Loodame, et nende initsiatiivil hakkab ka külakogukond taas arenema.

Tänu Teofilus Tõnnissonile, kes aktiivselt elamukinnisvara on eden- danud, on uue näo saanud ka meie saun. Igal reedel on saun avatud

meestele ja see on tänuväärt kokku- saamiske koht.

Meie praeguste toimivate kan- gakudumise ja käsitööringi kõrval, kus eestvedajateks ja juhendajateks on Heli Leedjärv, Karin Raud jt, on meie paljude perede lemmiktege- vuspaigaks Tõravere aed. Siin leidub aktiivset toimetamist kevadisest lumesulamisest kuni hilissügiseni välja. Aiapidamine on meid paljusid aastate jooksul ühendanud. See on andnud võimaluse kokku saada, su- helda. Meie aiafanaatikuid on palju, alates Viivi Russakust, Mare ja Enno Ruusa-epast, Koidu ja Aavo Poola- kesest jt.

Oleme oma aiamajandusse suht- unud väga tõsiselt. Juba algusaasta- test peale on loodud aiaühistu, mis iga-aastaselt on valinud 1–3liikmeli- se komisjoni tegevust juhtima. Prae- gu juhib tegevust Edda-Merike Pelt.”

Laual on käepärast kogukas ar- hiivimaterjal. 2005. aasta aruandest on lugeda, et ühistu liikmeid oli 72 ja välja oli jagatud 163 maatükki. Ühistukassasse kogutakse liik-

memaksu, millest tasutakse remon- ditöid, hoitakse korras kastmissüs- teemi jms.

2013. aastal vormistas Tõravere aiaühistu vallaga lepingu seltsingu „Tõravere aed” nime all ja see on tähtjatu. „See annab meie aiapida- jatele kindlustunde oma aias edasi tegutseda,” loodab ka Malle Viik.

„Meie aed on väga populaarne. Algusaastatel oli eluline huvi midagi oma aias kasvatada, et toidulauale lisa tekitada. Nüüd oleme rohkem iluaednikud,” muheleb Malle. Aga oma nurgakest roheluses, kus sõpra- dega veidi juttu puhuda ja aega liht- salt maha võtta, on kõik asjaosalised väga vajalikuks ja südameläheda- seks asjaks pidanud. See on andnud võimaluse rohenäpu tööd teha ja rakendada füüsilist koormust vahel- duseks pingelisele ajutööle.

„Varem tähistasime lõikuspüha väikesse peoga. Nüüd kevadeti kogu- neme värvas ja tähistame vaikselt hooaja algust!” kirjeldab Malle Viik.

Aiaühistu liikmed kogunevad koosolekutele endises kombinaat-

majas, kus lahatakse probleeme ja seatakse sihte.

„2016. aastal esitasime rahataot- luspalve valla omaalgatusfondile meie piirdeaia vahetamiseks. Raha- liste vahendite nappuse tõttu jäi see rahuldamata,” on aiaühistu esindajal üks mure südamel. Korralik piire an- naks aiale esteetilise ilme ja turva- tunde aiapidajatele. Tegemist oleks 650 meetri pikkuse võrkaia rajami- sega. „Ilmselt jääbki see rajamata,” ohkab Malle Viik.

„Aga me oleme tänulikud valla toetusele meie asula heakorra eest hoolitsemisel. Meie haljasalad on nii- detud, kõikjal on lilleamplid, lastele on rajatud mitmed mänguväljakud.”

Malle Viik on optimistlik ja täis usku, et tänu noorematele särab Tõ- ravere varsti jälle sama eredalt nagu erksamatel aastatel.

Rahulikku ja rõõmsameelset toimetamist auväärselt Tõravere-mäe rahvale nende igapäevakulgemises!

MILVI PENSA

saage tuttavaks Kultuurispetsialist Andri Viinalass

Andri Viinalassi võib kohata kultuurimajas ja mujalgi Saba nimelise koeraga. Foto: LIIA SIREL

Septembrikuust töötab Nõo valla haridus- ja kultuuriosakonnas kultuurispetsialist Andri Viinalass, kelle üks paljudest ülesannetest on ka Nõo Kultuurimaja juhtimine.

Küsis LIIA SIREL

Tutvusta ennast lehelugejale?

Tere, hea lehelugeja! Kui ennast lühidalt tutvustada, siis ütleksin: „Tere, mina olen nõokas“. Olen enamiku oma elust elanud Nõos, kuid ka kümme aastat Tartus. Nüüd oleme abikaasa Liisiga taas Nõo vallas. Soetasime Luke külla korteri, kus elame koos koer Saba, papakoide Rio ja Leo ning neljakuuse poisslaps Aaroniga idüllilist pereelu. Nõo vallas meeldib sulle just sellepärast, et siin on vaikne ja rahulik ning samas on kõik käe-jala juures.

Milline on sinu haridustee?

Pärast Nõo Põhikooli lõpetamist läksin Tartu Kunstigümnaasiumisse, mille lõpetasin 2005. aastal. Kunstigümnaasiumis leidsin, et mulle meeldib loometöö, kuid pärast kooli lõpetamist ei teadnud ma ikka, mida tahaksin edasi õppida. Läksingi siis kaitsevähke, Kuperjanovi jalaväepataljoni. Pärast kaitsevähkeenistuse läbimist läksin õppima Tartu Kutsehariduskeskusesse mõõblitiseri erialale ja pärast seda samasse kooli CNC operaatori erialale. 2010. aastal suundusin õppima Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiasse huvijuhi-loovtegevuse õpetaja erialale, mille lõpetasin 2014. aastal. Muidugi unustasin tähtsaima haritusasutuse nimetada. Nimelt algas mu haridustee Luke lasteaiast ja hiljem käisin Nõo lasteaias.

Kuidas sattusid kultuurivaldkonda tööle?

Kultuurivaldkonda sattumine oli ikka täiesti juhuslik. Alguseks pean 2006. aastal Nõo näitetrupiga liitumist. Seejärel hakkasin Viivi Küti abistamisel erinevaid sündmusi korraldama. Nii valisingi huvijuhi-loovtegevuse õpetaja eriala, kuna see sisaldas kultuurikorraldust. Lisaks valisin dramaturgia suuna. Kooli kõrvalt töötasin Melliste noortekeskuses ja hiljem pakuti mulle juba kultuurinõunikuni ametit. 2014. aastal läksin tööle Ülenurme valda, millest sai pärast haldusreformi Kambja vald, kus töötasin viis aastat kultuurirühina. Nüüd olen kultuuritööd tegemas Nõo vallas.

Millised mõtted on tekkinud Nõo kultuurivaldkonna arendamisel, kas uues ametis on tekkinud tulevikunägemus?

Ülikoolis kasutasin väljendit: „Kultuur on see, mida loome ja juhime ning mis loob ja juhib meid“. Minu jaoks on kultuur ühe kogukonna pilt või nägu, kindel identiteet. Seda pilti olen kahes omavalitsuses aidanud kujundada ja hoida ning teen seda ka koduvallas. Mul on tunne, et inimestel on kultuuri tähendusest veidi vale arusaam. Kultuur ei tähenda ainult „pidude“ korraldamist. Mina pean „pidu“ just privileegiks, mida me korraldame selleks, et koos tähistada meile olulist sündmust, täpselt nagu enda sünnipäeva tähistamine. Kultuur on inimesed, kes soovivad enda vabast tahtest ja ajast korraldada erinevaid tegevusi, olgu nendeks sportimine, mediteerimine, avaliku ruumi arendamine/parandamine, tantsimine, laulmine jms. Kindlasti on vaja parandada tingimusi, et inimestel oleks parem kultuuriga tegelda. Samuti soovin taaskäivitada Nõos teatristuudio.

Mida enda kohta veel ütleksid?

Olen avatud suhtlusele ja uutele ideedele. Võtke minuga julgelt ühendust ja peame koos plaani, milline võiks olla Nõo valla „nägu“.

Hooldatud küttesead on ohutu ja annab rohkem sooja

Päästeamet tuletab meelde, et kütteseadmeid tuleb igal aastal kontrollida ning puhastada, et tagada ohutus.

- Hooajaliselt kasutatavaid kütteseadmeid tuleb kontrollida ja puhastada kord aastas, aastaringiselt kasutatavaid aga vähemalt kaks korda aastas.
- Kortermajade ja ridaelamute küttesüsteeme peab vähemalt kord aastas puhastama kutseline korstnapühkija, kes väljastab tehtud tööde kohta akti.
- Eramajades võib korstent pühkida ise, kuid korra viie aasta jooksul peab süsteimid siiski üle vaatama kutseline korstnapühkija.
- Teie piirkonna kutsetunnistusega korstnapühkijate kontaktid leiate Korstnapühkijate Koja kodulehelt <http://www.korstn.ee/korstnapyhkijate-kontaktid/> või saate küsida helistades päästeala infotelefonile 1524.

Küttesel pea meele!

- Pliiti, maja- või saunaahju tuleb kütta mõõdukalt. Liigkütmine lõhub kütteseadet ja selle osade ülekuumenemine võib põhjustada tulekahju.
- Ahi hakkab sooja andma alles siis, kui siiber on suletud ja kütmisest on veidi aega möödas. Ülekütmise vältimiseks küta isegi väga külmade ilmadega korraga ainult üks ahjutäis puid. Vajadusel tee seda kaks kuni kolm korda päevas.
- Ära sulge siibrit liiga vara. Liiga vara suletud siibriga kütteseadmest hakkab tupp imbuma eluohtlik vingugaas, mida aitab õhust tuvastada ainult vingundur.

PÄÄSTEAMET

Järste veinitalu sünniloost — kõik sai alguse koduveinist

Martin Sööt uudistab mõõteaparaadiga, kas viinamarjades on juba veini tegemiseks piisav suhkrusisaldus. Kõrval piilub pisipoeg Karl. Foto: MILVI PENSA

Järste Veinitalu oli üks nendest aktiivsetest koostööpartneritest, kes Maal elamise päeva ürituste raames külastajatele lahkelt oma majapidamise uksest avas ja oma tegemisi tutvustas.

„Meie päev oli väga tegus ja rahvarohke“, hindasid ettevõtjatest isa Olev Sööt (64) ja poeg Martin Sööt (34) päeva väga kordaläinuks. Vallaleht sai ettevõtjatega ka pikemalt juttu ajada ja allpool on võimalus lugejatel nende arengust aimu saada.

Järste Veinitalu asub Nõo vallas, Aiamaa külas, Kõrtsi kinnistul. 1989. aastal ostis Olev Sööt vanaisa talu tagasi. Teadaolevalt on tegemist 1860. aastal rajatud Luke mõisa kõrtsiga. Aga asustatud olevat see paik veelgi varem. Praegused peremehed on maa de harimise käigus leidnud 1740ndatest pärinevaid münte. Järste Veinitalu on kolme osaniku-ga pereettevõtte.

Olev Sööt on pikaajalise kogemusega ettevõtja, kes on tege lenud piimanduse, metsanduse, aianduse, kinnisvaraga.

Poeg Martin on lõpetanud Tartu Ülikooli loodusteaduste magistri kraadiga ja on hariduselt keskkonnatehnoloog. Varasematel aastatel elasid mõlemad mehed linnas, nüüd toimetas talus kaks perekonda. Martini abikaasa Kristel on muusikalise kõrgharidusega ja töötab Nõo muusikakoolis õpetajana. (Hetkel lapsehoolduspuhkusel.)

Kuidas sündis veinitalu loomise idee?

Oma pere tarbeks veinitege-

mise kümne aasta pikkusest traditsioonist. Olulise tõuke andis 2017. aastal Baltikumi veinivõistluse võitmine viinamarjaveinide kategoorias. Nägime võimalust laiene-miseks, maad ja hooned olid meil olemas.

Millega alustasite?

2016. aastast peale hakkasime tegevuslubasid taotlema, finantseerimisvõimalusi otsima ja oma-võimekusallikaid looma.

Martini abikaasa Kristel kirjutas projekti LEADER-programmist toetuse saamiseks, mille abil soetati veiniköögi sisustus.

Ametkondadega asjaajamisel suhtuti meisse positiivselt ja toetavalt.

Võime kinnitada, et dokumetide vormistamine ja asjaajamine ei ole üle mõistuse keeruline.

Veiniköögi otsustasime luua vanasse talli. Ehitamist alustades kärtasime sealt kõigepealt käsitsi välja 20 tonni mulda. Seejärel valasid töömehed põranda.

2018. aasta sügisel väljastati meile tegevusloa, võisime ametlikult oma tegevust alustada.

Millisena näete oma ettevõtte sisu?

Näeme oma veinitootmist pigem kõrvaltegevusena. Oleme ka teiste ametitega seotud.

Meie tootmismahd on hetkel 2000–2500 liitri kandis. Ilma tootmisel laiendamata on laeks 4000 liitrit.

Oleme huvitatud veinitootmise sidumisest elamusturismiga, kus turistid saaksid vahetult jälgida tootmisprotsessi, degusteerida eri-

nevaid tooteid jne.

Me kuulume Eesti Väikepruulijate Liitu. Oleme praegu Eestis vähestest ametliku loa alusel viinamarjaveini tootjatest, kes oma tooraine ise kasvatavad. Lisaks viinamarjaveinidele toodame ka siidrit ja puuvilja- ning marjaveine.

(Veel osutatakse õunamahla pressimise teenust. Ja Olev Sööt ehitab ning müüb ka kasvahooneid. — MP)

Kuidas olete oma tootmise üles ehitanud?

Väga oluline on toormaterjali kvaliteet. Meie kasvatame oma viinamarju katmikalal, et tagada täiuslikult küpsenud viinamarjad igaks aastakäiguks. Me saame agrotehnilisi töid teha iga ilmaga vastavalt vajadusele. Esimene kasvuhoo-ne sai püsti 2007. aastal, teine 2015. aastal. Eelistame saksa sorte, mille istikud on Saksamaalt ja Poolast toodud. Oleme taimi ka ise paljundanud. Kokku on meil kasvahoone-tes 250 taime.

Lisaks viinamarjadele kasvab meie aias umbes 100 suuremat ja väiksemat õunapuud ja 0,3 ha jagu mustsõstraid.

Kaasame sügisel korjamisel lisatööjõudu. Tasemel sisseseaded oleme olnud tunnustatud tootjate Saksamaal, Itaalias, Sloveenias.

Mis on veini tootmisel kõige olulisem?

Lähtume põhimõttest, et vein valmib eelkõige istanduses. See-ga on äärmiselt oluline teha kõik viinapuudega tööd õigeaegselt. Veiniköögis on oluline puhtus ja veelkord puhtus. Pese nõusid enne

ette- võtlusest

ja pärast! Õnneks pole meil siiani ükski veinitegu aia taha läinud! (Mehed naeravad.) Kindlasti peab olema teadmisi tootmise põhi-protsessidest. Aga lõpptulemuse määrab tuhatmiljon asjaolu, mis kõik lõpptoodangut mõjutavad. Iga toode on hiljem omanäoline. Tootja peab leidma läbi erinevate katsetuste oma stiili. Kogu tegevuse juures peab säilitama paindlikkuse, et probleemideta saaks ühelt katsetuselt teisele üle minna.

Kust pärinevad teie oskused?

Nagu öeldud, meie varasemast koduveini tegemise ajast. Praegu on meil omavaheline tööjaotus. (Martin on eelkõige pühendunud veinitootmisele, isa organiseerib rohkem ehitustöid, Kristel tegeleb ettevõtte raamatupidamisega, toodete turundamisega ning müügi võimaluste otsimisega — MP) Aga omavaheline planeerimine ja perspektiivide seadmine käib käsikäes.

Martin: „Veininduse kohta on olemas tohtu hulk kirjandust nii internetis kui ka paberkanjal. Olen palju lugenud ja erinevaid teadus-artikleid uurinud. Samuti on tähtis üles leida need teised olulised inimesed, kes sama asjaga tegelevad.

Näiteks viinamarjakasvatuse alal oleme tihedas koostöös EMÜ professori Kadri Karbiga, kes toimetab Rõhu aiandis.

Mulle on omajagu väljakutseks siduda traditsioonilised teoreetilised teadmised veinindusest Eesti kliimaatiliste tingimuste ja kasvata-tavate sortidega.“

Veinitootmine on parasjagu töömahukas ja riskirohke ettevõtmine. Kuidas suudate külma närvi säilitada ja ikka oma rida ajada?

Olev: „Kes ütles, et elu peab kerge olema?“

Martin: „Eks ta ole rohkem elustiili osa. On hea tunne pühenduda millelegi, mis sind paelub ja huvitab. Et olla ettevõtja, pead sa olema valmis panustama oma aega ja vahendeid.

Mis puutub viinamarjade laiemasse kasutusse, siis näiteks lehti saab kasutada pestode valmistamiseks. Hiljuti jahvatas üks peremees viinamarjakestades jahu. Viinamärdi talus laagerdatakse viinamarjakestades itaaliapäraselt juustu.“

Kuidas edeneb teie veini turustamine, hinnad on teil mõõdukad?

Poodidesse me ei pürgi. Oleme oma pakkumistega väljas olnud erinevatel laatadel ja kohvikute-päevadel. Oleme teadliku veinitar-bija käest saanud väga positiivset ja julgustavat tagasisidet.

Mida põnevad teil jätkuvalt teoksil on?

Soovime oma siseruume renoveerida ja kujundada degusteerimisruumi väikese kohvikunurgaga.

Aitäh! Edu veinimeistritele ja meeldivaid kohtumisi Järste Veini-talus!

MILVI PENSA

Nõo Perearstikeskuses alustas tööd pereõde Ilona Seedre

Ilona Seedre

Olen 37 aastane ja mul on kaks imearmast last, kes on nüüdseks juba mõlemad alustanud kooliteed. Lõpetasin Tartu Tervishoiu Kõrgkooli 2006. aastal õe erialal.

Olen läbinud palju erinevaid koolitusi, millest sooviksin esile tuua meeskonnatöö oskuste koolituse, dialektilise käitumisteraapia, suhtlemise erinevate psüühikahäiretega laste ja noorukitega ning tubakast ja alkoholist loobumise nõusta-

mise koolituse.

Minu teekond meditsiinis on olnud üsna põnev. Alustasin meditsiinivaldkonnas karjääri Taru Ülikooli Kliinikumi Üldanestesioloogia osakonnas aneste-sistina. Viimased neli aastat olen töötanud Tartu laste ja noorukite vaimse tervise keskuse noorukite psühhiaatria osakonnas päevaõena. Need aastad on olnud minu jaoks väga huvitavad ja kindlasti väga õpetlikud.

Töö kõrvalt tegelen juba

2005. aastast alates treeneri-tööga ja treenin tänaseni Tartu MV Spordiklubis. Pean väga oluliseks, et pingsa töö või kooli kõrvalt leiaksid inimesed võimaluse ennast füüsiliselt tervena hoida. Liikuda looduses või liituda mõne toredatarennigrupiga ringtreeningutes. Hea tervis on just see, mis teeb inimesed positiivseks ja vastupidavaks.

Kohtumiseni Nõo Perearsti-keskuses!

(NVL)

saage
tuttavaks

Nõo Põhikooli uus
õppealajuhataja Eve Saumets

Eve Saumets (pildil): Olen sündinud ja kasvanud Tartus. Pärast põhikooli suundusin Tartu Pedagoogilisse Kooli, mille lõpetasin muusikaõpetajana. Pärast lõpetamist töötasin paar aastat Tilsi koolis muusikaõpetajana ning samal ajal ka Tilsi Lastekodus muusikaala juhatajana. Tilsi koolis sain esimesed klassijuhataja kogemused ning olude sunnil pidin andma ka eesti kee-

le tunde 1. klassile. Tööturule sisenemine oli tagantjärele mõeldes pea ees vette hüppamine tundmatus kohas — noore inimesena tuli hakkama saada rasketes oludes, keeruliste õpilastega ning tol ajal tundus, et ka vanematekodust väga kaugel... Haridusteed jätkasin esialgu Tartu Ülikoolis avalikkussuhteid ja teabekorraldust õppides, aga sain kiiresti aru, et see ei ole päris see, mis mind vaimustaks. Jätkasin ülikoolis saksa filoloogia bakalaureuseõppes ning lõpetasin ka filoloogina magistrantuuri *cum laude*.

Sügavam huvi saksa keele ja kultuuriruumi vastu saigi alguse Saksamaal. Veetsime koos abikaasaga terve aasta Hamburgi Teoloogilises Seminaris õppides. Lisaks huvitavatele loengutele õnnestus mul ka praktikale pääseda Saksamaa ühte suu-remasse diakooniakeskuses-

se TABEA, kus olin tegevusjuhendaja insuldist taastuvatele eakatele. Diakooniakeskusest saadud kogemused on hindamatud — praktika arendas minu empaatiavõimet, õpetas inimesi kuulama ja tähele panema ning avardas maailmapilti.

Saksamaalt naastes ei näinud ma end äkitselt enam pedagoogina — tormakatel üheksakümnendatel oli keeruline enda kohta Eestis taas leida. Töötasin mitmed aastad Tartu Ülikooli filosoofia- ja usuteaduskonna dekanatides õppesekretärina, tõlkijana Kaitsepolitsei ametis ning peaaegu viis aastat Kõrgema Usuteadusliku Seminari õppeprorektorina. Kõrghariduse riikliku reformimise tõmbetuules mõistsin, et süda kisub ametnikupositsioonilt tagasi sinna, kust ma tegelikult tulin — kooli. Kolisime perega üheksa aastat tagasi Tartust Elvasse ning viimased viis aastat töötasin Elva Gümnaasiumis — alustades sotsiaalpedagoogina ning lõpe-

tasin 7.–12. klasside õppejuhina.

Minu suur hobi on muusika kirjutamine ning klaverimäng. Olin Elvas muusikaõpetajale abiks neidudekoori kontsertmeistrina ning tore on meenutada, et nii Elva kooli jõulukontserditel, Eesti Vabariigi aastapäeva aktustel kui ka eelmisel sügisel toimunud Elva kooli aastapäeva kontsertaktusel kõlasid ka minu kirjutatud koorilaulud. Vabal ajal juhatan Elva Baptistikoguduse segakoori ning kui aega ja inspiratsiooni juhtub olema, kirjutan koorile ka muusikat.

Loodan, et saan oma loomingu- ja väljakutseid vajavat karakterit rakendada ka Nõos. On päris põnev alustada tööd kohas, kus ma kedagi ei tunne... Loodan väga, et Nõo Põhikoolis on sõbralik ja töökas kollektiiv ning et me läheme koos edasi ühes suunas, eelkõige õpilaste arendamist ja vastutustundlike kodanikeks kasvatamist silmas pidades.

(NVL)

lasteaialood

Segasumma spordipäev metsas

Luke lasteaia mudilased sportisid Vitipalus. 2 x foto: MARGE ALTIN

Eesti Olümpiakomitee ja Ühendus Sport Kõigile korraldavad Eestis viiendat korda Spordinädalat. Selle eesmärgiks on suurendada liikumisharrastusega tegelevate inimeste arvu ja tõsta liikumisharrastuse, spordi ja tervisealast teadlikkust.

Sellel aastal osales ka Luke lasteaed Segasumma selles

projektis. Tervist Edendava lasteaiana ja aktiivset liikumist väärtustava kollektiivina otsustasime lasteaia spordipäeva läbi viia metsas. Jooksustaadioniks oli metsatee, kus sai teha ka soojendusharjutusi, palliviskeid sooritasime käbidega ja tasakaalupoomiks valisime mahalangenud puu. Osavust sai treenida

Võrkseinal ronimine meeldis lastele väga.

Vitipalu seiklusrajal. Ronimine võrkseinal, liikumine trossidel, kõikuval palgil, sõit Tarzani köiel jmt — see nõudis lastelt julgust ja osavust. Peale kahte tundi aktiivset liikumist järgnes autustamine. Pjedaaliks sobis suur puukänd, mille otsa ronides iga spordilaps pidulikult autasu vastu võttis. Tänuks torele päeva

eest saatis Eesti Olümpiakomitee igale osalejale kingituseks EOK logo, olümpiarõngaste ja Spordinädala kirjaga sussikoti. Meie lasteaia lastele liikumine meeldib. Äkki sai sellest väike algus suurtele tegudele?

HIIE ja MARGE
Luke lasteaia Segasumma

Magus õppeaasta algus Nõgiaru lasteaias

Meie magus õppeaasta algas haridus- ja kultuuri osakonna juhataja Anneli Vetka külastusega, kes soovis head õppeaasta algust ja ulatas meile traditsiooniliselt kotitäie Cautese komme.

Septembrikuu esimesel reedel tähistasime vanavanemate päeva. Koos meisterdati külmkapimagneteid, tantsiti ja mängiti ning lõpuks maiustati laste valmistatud küpsisetordiga.

Vapramäe-Vellavere-Viti-palu haldjaterajalt suundusime nädal hiljem AHHA Teaduskesku-

sesse šokolaadi valmistama. Kui koostisosad olid kokku segatud, sai iga laps oma šokolaadi eriliselt maitsestada.

Lasteaia sünnipäeval tähistasime ka mihklipäeva. Mihklipäeva raames korraldasime hoidiste degusteerimis-väljapaneku. Usinate vanaemade-emade purki tehtut maitsti ja valiti välja lemmikud.

**NÕGIARU LASTEAIA
ÕPETAJAD**

Nõgiaru lasteaia lapsed šokolaadi töötoas. Foto: KERLI LAUR

uued töötajad lasteaedades

KAJA KIROTAR — Nõo lasteaed Krõll õpetaja

Lasteaiatööga olen seotud 2001. aastast alates. Töötasin Harjumaal, hiljem kodukohas Elvas ja Tartus. Olen kahe täiskasvanud poja ema. Lõpetasin Tallinna Ülikooli Rakvere Kolledži alushariduse pedagoogi bakalaureuse õppe, omandasin õpetaja kutse ja olen täiustanud oma kompetentsi läbi õpetajapraktikate ja koolituste. Õpetajatöös hindan laste personaalse arengu toetamist. Kaasaegses hariduses uuri- me ja otsime vastuseid koos lastega. Vabal ajal puhkan aktiivselt looduses.

GERLI ANTON — Nõo lasteaed Krõll õpetaja abi

Minu kodukoht on Jõgevamaal, kuid hetkel elan Tõraveres. Peale keskkooli lõpetamist olen omandanud kaks kutset, esmalt õppisin kokaks ja hiljem sotsiaalhooldajaks. Viimane töökoht oli mul Tabivere noortekeskuses, kus töötasin poolteist aastat noorsootöötajana. Mulle meeldib tegeleda laste ja noortega, mistõttu ka Nõo lasteaeda tööle kandideerisin. Vabal ajal meeldib mulle joonistada, kaarte meisterdada ja teen õhupalli loomi. Näen päikest ka seal, kus seda tihti ei paista.

MAIRE KUBRI — Tõraverse lasteaed Tõruke muusikaõpetaja

Olen pensionärist nelja lapse ema ja üheksa lapselapse vanaema. Nõo sai mu koduks kui olin viie aasta vanune. Kuna ema oli õpetaja ja isa autojuht, siis elukutse valikus oli kaks ametit: õpetaja või autojuht. Õpetaja ametit olen ma pidanud üle neljakümne aasta ning autoga olen sõitnud veel kauem. Alustasin Rahinge koolis muusikaõpetajana, Nõgiaru lasteaia kasvatajana ja siis jätkasin Nõo lasteaia Krõll, mis sai pikkadeks aastateks mulle väga armsaks teiseks koduks erinevate ametitega. Mulle meeldib olla vanaema, laulda Nõo kooris, tantsida tantsurühmas Elulõng ja naudin reisimist. Miks uuesti tööle? Tõraverse Lasteaed Tõruke vajab muusikaõpetajat. Laste särasilmad ja nakatav naer, laulu- ja tantsulust on mulle alati meeldinud. Lisaks tundus, et mul on omalt poolt neile veel mõndagi pakkuda.

HELLIKA SIBUL — Tõraverse lasteaed Tõruke õpetaja

Minu juured on sügaval Nõo mullas — olen siin sündinud ja kasvanud. Ise käisin lapsena Nõgiaru lasteaias, kus minu esimesteks kasvatajateks olid Ene Mõlter ja Maire Kubri. Olen lõpetanud Rakvere Pedagoogilise kooli ja Tallinna Ülikooli õppisin kasvatusedusi. Praegu täiendan ennast mänguterapeudi väljaõppekoolitusel. Pikka aega töötasin Elva lasteaia Õnneseen ja õpetajana olen töötanud mitmes Tartu linna lasteaias. Need kõik on olnud suured lasteaia. Praegu on tunne nagu oleksin koju jõudnud, sest väike lasteaed ongi nagu kodu, kus õues on omad õunapuud, pisikeses hubases köögis valmivad maitsvad road, kus ei lõhuta laste loovat mängu ja tunnustatakse lapsest lähtuvalt paindlikku päevakava. Nii palju erinevaid lapsi arendavaid töövahendeid ja materjale ei ole olnud teistes lasteaedades kus olen töötanud. Ma väga loodan, et Nõo vallas säilivad sellised armsad kodused lasteaia nagu on Tõraveres, Lukel ja Nõgiarus. Minu hobideks on maalimine, vana mööbli restaureerimine, sisedisain, naudin ka oma kätega remondi tegemist. Kirjutan luuletusi, koostan peokavasid, mis on alati väikese kiiksuga.

Septembriga algasid
stiilipäevad!

Sombusesse päeva töid sära särtsakad soengud! Foto: REEMET RUUBEN

Kui varem on Nõo Põhikoolis peetud stiilinädalat, siis alates sellest õppeaastast on plaanis igas kuus (september–mai) läbi viia üks stiilipäev, et siis kooliaasta lõpus välja selgitada kõige stiilsem klass.

Esimene stiilipäev toimus 25. septembril ja teemaks olid soengud. Paljud õpilased olid hommikul kodus kõvasti vaeva näinud ning tulnud kooli vägevate soengutega, mõni teine oli aga lihtsalt pea ära kamminud ning võttis samuti stiilipäevast osa. Igatahes töid need värvilised patsid, kukeharjad ja parukad sügiseks kiskuvasse septembrikuusse elevust ja rõõmu.

Oktoobris jälle!

REEMET RUUBEN
Nõo Põhikooli huvijuht

Tartumaa noorsootöötajad käisid kogemusi vahetamas Soome Vabariigis

Tartumaa noortevaldkonna töötajad Lohjal, Harjula tegevuskeskuse kunstiseina ees.

18.–20. septembril 2019 kutsus Tartumaa Noorsootöötajate Ühendus maakonna noortevaldkonna töötajaid, tugispetsialiste ja õpetajaid Soome õppereisile, mis toimus LEADER/PRIA Tartumaa Arendusseltsi poolt toetatud projekti „Tartumaa noorsootöö võrgustiku arendamine ja võimestamine“ raames.

Tutvusime noortekeskuste, koolide, raamatukogu, kultuuri-, sotsiaal- ja terviseameti koostööga hariduslike erivajadustega noorte toetamisel ja tugivõrgustike tööga Espoos, Turus ning Lohjal.

Õppereisil külastasime noorte töökoda „Työpaja TUUMA“, kus õpingud katkestanud ja tööturul eemale jäänud noortel on võimalik tööd ja rakendust leida ning oma edasist eluteed koos karjäärinõustajaga planeerida. Lohjal saime uudistada Harjula tegevuskeskust ja Turus „Noortemaja VIM-MA“, kus tegutsevad ühes majas nii kohvik, noortekeskus, huvialaringid, erinevate valdkondade noorsootöötajad erinevate projektide ja programmidena, sotsiaalpedagoogid, karjäärinõustaja, psühhiaater jne.

Piilusime sisse Mainingi kooli ja Lohja linnaraamatukogu laste- ja noorteosakonda, kus mõlemas toimub väga tihe koostöö noortekeskustega. Turu linnas olime külalisteks Varsinais-Suomen Viro-keskuses, mis korraldab Soomes elavatele Eesti noortele laagreid ja muid tegevusi, ning tutvusime ka Rausjärve laste- ja noortelaagriga.

Tagasisideringis ütlesid paljud noorsootöötajad, et tunnevad puudust sellisest operatiivsest võrgustikust erinevate spetsialistide näol, kellega koostöös noort tema rõõmudes ja muredes toetada, ent leidsid siiski, et paljut kogetut saab ka Eesti ühiskonda integreerida. Rõõmustasid väikesed avastused, mis võivad tööd palju efektiivsemaks ja lõbusamaks muuta. Minu isiklik lemmik oli Mainingi kooli sööklas toolide seljatugedele

kleebitud tunnustavad laused (pildil). See on nii lihtne moodus kellegi silmad särama panna ja noori teiste seas esile tuua, neile mingisugune roll anda.

Veel avaldas sügavat muljet Lohjal Harjula tegevuskeskuse ees olev n-ö kunstisein, mille on püstitanud omavalitsus ja kus kohalike sõnul „kunst“ võib muutuda iga päev ning keegi ei ole pahane, et tema teos üle värvitakse. Selline põnev ajutine kunstinäitus. Hiljutise Nõo bussijaama sodimise valguses võiks Nõo vallalegi selline sein ära kuluda. Meil noortekeskuses juba üks mõte on...

Vahel on tõesti tore ära käia ja kaugemalt vaadata, mis ja kuidas edasi.

Õppereisil leidis kinnitust meie Tartumaa noorsootöötajatele juba tunnuslauseks kujunenud mõte: „Koostöös peitub jõud ja vägi!“.

EGLE HALJASSAAR

noorsootöös-
spetsialist

piltuudis

Tõraveres toimus Teadlaste Öö ja avalik vaatlusõhtu. Küllastajatel oli võimalik tutvuda õueala atraktsioonidega, uudistada öötaevast, kohutada teadlastega, osaleda töötubades ja nautida kosmoseteemalist muusikat. Teadusliku loengu „Väljakutsed kosmoselendudel“ pidas TÜ Tõrvere Observatooriumi insener Reimo Soosaar (pildil).

Segakoor Vega kutsub laulma

Hea füüsiline vorm kuulub koorilaulu olemuse juurde — Vega koori liikmed võtsid osa Rakvere ööjooksust.

Koorilaulu on ikka eestlastele väga omaseks harrastuseks peetud. Tänavune aasta, mil möödus 150 aastat laulupidude traditsiooni algusest, on seda eriti meelde tuletanud. Naabervallas Kambjas saab laulukoor tähistada koguni 225. aastapäeva. Nende arvude kõrval võib segakoori Vega 33 aastat tundu tühise ajavahemikuna, aga ühe koori jaoks on see siiski soliidne iga.

Kooride uus aasta algab tavaliselt sügisel. Kuigi septembris on esimesed proovid juba toimunud, ootame jätkuvalt ka uusi lauljaid. Niisiis, hea Nõo valla elanik või tart-

lane või mõne naabervalla asukas — kui Sa tunned, et pead viisi, saad esmaspäeva õhtuti veeta paar tundi kooriproovis Nõo Muusikakoolis, vahel kaasa teha mõni natuke pikem proov nädalavahetusel ning olla valmis esinemiseks nii Nõo kandis kui kaugemal — siis on Vega koor Sinu jaoks õige koht. Nagu see segakooride puhul sageli juhtub, on eriti oodatud meeslauljad, ja veel erilisemalt kõige madalama ehk bassihäälega laulusõbrad.

Koor ei tähenda pelgalt laulmist. See on väike kogukond oma seltsieluga. Vega kooril on saanud kombeks käia augustikuus koos

mõne laulja suvekodus või mingis muus mõnusa paigas, õppida uusi laule ning nautida kaasatoodud sööke-jooke ja lihtsalt head seltskonda. Tänavu oli selline suurepärase ilmaga päev 17. augustil Lääne-Virumaal. Pidasime laululaagrit Ojasaare golfikeskuses, saime lahke pererahva abiga algteadmised golfimängust. Aga sellega päev veel ei lõppenud. Öhtuhämaruses riietus suurem osa Vega lauljatest sportlikku riietusse, kinnitas rinnale stardinumbril ja ... pani jooksu. Osalesime Rakvere ööjooksul, kes viie, kes kümne kilomeetri distantsil. Kõik valisid endale jõukohase tempo

ja jõudsid õnnelikult lõpujooneni. Hea füüsiline vorm kuulub samuti koorilaulu olemuse juurde, on ju sellega seotud üks laulmise oluliseid elemente — hingamine.

Dirigent Marje Metsis ootab kõiki seniseid vegalasi ja uusi lauljaid proovidesse esmaspäeviti kell 19.30 Nõo Muusikakoolis. Aga mida ikkagi tähendab koori nimi Vega? Kes veel ei tea, mingi selgel sügisõhtul välja ja vaadaku läänekaare taevasse. Seal ta särabki — Lüüra tähtkuju heledaim täht Vega.

LAURITS LEEDJÄRV

Vega laulja algusest peale

Rumeenia — kontrastide maa

reisijutt

Krakov Presidendi lossiaed. 2 x foto: ANNE TSOPP

1. osa

Selle suvelõpu reisihiks oli Rumeenia, täpsemalt Transilvaania piirkond ja Bukarest. Rumeeniat mainides meenusid kõigepealt mustlased, rohkem mõeldes veel vampiirid ja Dracula, ning mälusopis urgitsedes Ceausescu totalitaarne režiim. Riigi imekaunist loodusest ja lossidest sain aimu reisikirja lugedes.

Rumeenia on kontrastide maa ja Eestist üle viie korra suurem, pealinn Bukarest, 2007. aastast Euroopa Liidu liikmesriik, raha — Rumeenia leu (RON). 1 EUR = 4,8 RON.

Nõo Päevakeskuse ringreis vampiiride maale läbi Läti, Leedu, Poola, Slovakkia ja Ungari kirdeosa algas augustikuu viimasel päeval. Daaniel Reisid UÜ bussijuhid Riho ja Peeter ning reisijuht Signe Timmermann kandsid hoolt, et meie reis kulgeks mugavalt ja viperusteta. Suur tänu neile torele reisi eest!

Teel Rumeeniasse läbi viie riigi

Esimene päev, nagu ikka, kulges sõites. Aeg-ajalt väikesi peatusi tehes läbisime Baltimaad. Kell 15.00 ületasime Poola piiri. Nägime ka tohutult pikka rekkajärjekorda Leedu-Poola piiril, meie läbisime piiri peatumata.

Temperatuur õues oli +28°C, kuid bussis tänu konditsioneerile oli meeldivalt mõnus ja nautisime busi-aknaist Poola kauneid vaateid. Tee ääres laiusid õunapuuaiaid ja neid puukoole oli ikka omajagu, millest möödusime. Poola teed on ilusad ja laiad, lausa lust on neil sõita.

Õhtuks jõudsim esimesse ööbimispaika — Varssavisse, Poola keeles Warszawa. Augustikuu igal reedel ja laupäeval etendati Varssavi presidendipalee aias muusikalist valgusinstallatsiooni Varssavi sünniloost. Wars ja Zava (vaese kaluri ja merineitsi) armastuslugu, mis oli laseriga joonistatud suure purskkaevu veeseinale koos muusika ja võimsa väiksemate purskkaevude värvimänguga. Igatahes oli võimas tunniajane vaatamäng. Pärast etendust läksime väikesele õhtusele jalutuskäigule Visla jõe kaldal, imetlesime öiseid vaateid linnale ja presidendipaleele, seejärel aga suundusime kohe vanalinna ääres asuvasse hotelli uue päeva sõiduks välja puhkama.

Varahommikul asusime Krakowi poole teele. Sõita oli üle 300 km. Enne lõunat jõudsim kohale. Temperatuur — +35°C ja päike! Meile anti neli tundi vaba aega linnaga tutvumiseks. Krakovis on väga ilus vanalinn oma kindluse ja kirikutega,

Teel Slovakkiasse Kõrg-Tatrad.

imeline Wawel Royal Castle ja ilus lossiaed ning vaated sealt linnale imeilusad. Kuulasime Maarja kiriku tornist igal täistunnil pasunapuhumise märguannet ja seda üllatavalt ikka originaalis, mitte mingilt salvestuselt. Suurele kuumusele vaatamata sai kogu vanalinn üle vaadatud ja jalutatud „kuningate teel“ ja limpsitud Poola lodyt (jäätis).

Edasi kulges meie tee mööda imeilusat Lõuna-Poolat, teede ääres õunapuustandused. Sel aastal poola õuntest küll puudust ei tule, vaatasin oma silmaga üle.

Zakopane piirkonnas muutus maastik mägisemaks ja vaated imeliseks — mäed vaheldusid aasadega, kus lambad-lehmad söömas.

Olime jõudnud Slovakkiasse, Kõrg-Tatrad udustes pilvedes paistmas.

Loodus on seal imeline, kahel pool teed kõrguvad mäed, teed on kitsad ja käänelised.

Kõrg-Tatrad — 2655 m üle merepinna. Temperatuur oli mägedes värskendav — +23°C.

Ööbima jõudsim Slovakkia suusakuurortlinna Popradisse. Kuna jõudsim hotelli hiljavõitu ja meid ootas õhtusöök hotelli restoranis, siis enamik meist öise linnaga tutvuma ei läinudki. Järgmisel päeval ootas

ees 533 km sõitu läbi Ungari meie põhisõitpunkt Rumeenia poole.

Hommikul alustasime teed Ungari suunas, et läbida Ungari kirdeosa. Kell 11 ületasime Ungari piiri. Ilm oli ilus, päikesepaisteline ja kuum — +32°C.

Ungari oli tasane ja kõikjal laiusid suured päevalillepõllud, viinamarjastandused, tomativäljad ja kapsapõllud, aeg-ajalt ka mõni melonipõld.

Vahepeatuse tegime keset põldusid asuvas Outlets, kust keegi midagi ostmata ei lahkunud, kõigil oli mingi kotike näpus. Hinnad olid väga soodsad, nii et polnud midagi parata, tuli kohvrid raskemaks teha ☺.

2. septembril kell 16.20 ületasime Ungari-Rumeenia piiri. Temperatuur oli +33°C.

Piiriületusel oli näha rekkajärjekordi. Esimest korda toimus piiriületusel dokumentide kontroll.

Kohe pärast piiriületust tuli mustlaspoisid bussi juurde kaupade pakkuma — selline oli esimene kokkupuude Rumeeniaga. Aga see oli ka viimane selline kokkupuude. Ees ootas veel neli päeva Rumeenia avastamist.

(järgneb)

ANNE TSOPP

Kuidas Nõos maal elamise võlu tutvustati

(algus lk 1)

Kultuurimaja fuajees olid end sisse seadnud kohalikud käsitöömeistrid ja siin oli, mida osta-vaadata — vaibad, linikud, padjad, rahvariidevõõd, ehted, kaardid, korvid, keraamika... ja kõike seda ilu saavad luua ka uued huvilised juba sügisel alustanud huviringides.

Oma tegevusi esitles Nõo kultuurimaja — võimalik oli osa saada kunstistuudio tegevusest, nautida näitust paberil ja lõuendil ning digiesitluses. Noortekeskusesse meelitas külalisi keldrikorruselt hõljuv küpsetistete lõhn, siin sai suu magusaks ja käe saviseks.

Kehakinnitust pakkusid Soolo *Cateringi* tüdrukud. Huvilisi sõidutasid alevikust külaadesse bussid, ühe bussi roolis oli vallavanem isiklikult.

Maal elamise päeva Nõo vallas vedas Nõo tervisemeeskond. Tegemist on üle-eestilise algatusega, mille korraldamiseks moodustatud juhtühma koordineeris Eesti Külaliikumine Kodukant.

Sel päeval külastas Nõo valla ettevõtteid ja asutusi üle 600 inimese. Iga osaleja, kes väisas vähemalt viit asutust, osales loomisises, kuhu olid auhinna välja pannud kohalikud ettevõtjad, käsitöömeistrid ja vallavalitsus.

Julgen Nõo tervisemeeskonna nimel väljendada rõõmu päeva õnnestumise üle. Oleme lootusrikkad, et linnainimesed said nüüd ise veenduda, et maal pakutakse puhta õhu kõrvale ka kvaliteetseid teenuseid. Saimel läbi Maal elamise päeva kutsuda oma kodukohta uudistama inimesi, kes tulevikus ehk päriks maale elama tulevad.

Täname kõiki külastajaid ja oleme rõõmsad, et te hindasite ürituse laiapõhjalisust, märkasite meie inimesi ega olnud kitsid ka kiituse jagamisega ning et mõned teist nimetasid päeva nostalgapäevaks.

Aitäh, et muutisite päeva imeliseks, andes meile tagasisidena häid emotsioone, ja usume, et te ka lahkuste Nõo vallast hea tundega ja sooviga, siia peatselt tagasi tulla.

Käisin uurimas Luke lasteaia, mida lapsed arvasid maal elamisest. **Trevor** (6a): Puudel ei ole linnas hea elada, sest seal on kõva lärm ja toss, linnud ei saa pesa teha.

Karoliine (5a): Maal saab rõdul päevitada emmega ja vahepeal hakkab koer haukuma. Maal on kodus aed, siin on lill, õunapuid, ploomid ja pöösad. Praegu mul enam lehma pole, keegi sõi nad ära. Rebane ja hunt sõid mu kassi ära.

Karl Egon (5a): Maal ei ole väga palju autosid, teed akna lahti ja linnud siutsuvad. Kui sul lehmad on, siis ei pea piima peale ka raha raiskama. Linnas peab poest ostma kartulid ja maasikad — peab kulutama raha. Maal saab endale mänguväljaku osta või ehitada.

Richard (6a): Maal on värske õhk, linnas on haisev ja mürgine õhk. Maal saab sõpradele külla minna. Linnas ei saa sul koera olla, muidu hakkavad naabrid pahandama.

Täname asutusi, kes sel päeval oma ukсед avasid: Nõo Vallavalitsus, Nõo Reaalgümnaasium, põhikool, lasteaed Krõll, muusikakool, päevakeskus, spordihoone, kultuurimaja, noortekeskus, Meeri Seltsimaja, Nõo Hooldekodu, Nõo Priitahtlik Päästeselts, Tartu Observatoorium Tõraveres, Nõo Püha Laurentsiuse kirik, SA Luke mõis, VVV SA, Viinamärdi Talu, Luke Juustuvabrik OÜ ja Järiste Veinitalu.

Suur aitäh päevale lisaväärtust andmast: Domus Kinnisvara maakler Janar Saviir, Nõo Lihatoöstus AS, Cautes AS, Juurviljaait OÜ, KV Savikoda, käsitöömeistrid Grete Raaperi ja Eleri Visnapuu, Nõo käsitöötuba, Nõo kunstistuudio, Tartu Maarja Tugikeskuse noored käsitöömeistrid, Albre Reisid OÜ, Kimar Transport OÜ, Jaan Sild, Soolo Catering.

Ürituse pildigalerii on leitav Nõo valla veebilehelt: <https://nvv.kovtp.ee/pildigaleriid>

LIIA SIREL
Nõo tervisemeeskonna liige

Maal elamise päeval toimus Nõo Põhikoolis paljude tegevuste seas ka sügislaul. Melanie Kirs, kes oli laadale tulnud koos tädi Kadriga, müüs direktor Ilona Tarsile (vasakul) paki taimeteed. Foto LIIA SIREL

Nõo Priitahtliku Päästeseltsi külastusalal toimus tegevusi nii lastele kui ka täiskasvanutele. Foto HEIDY MÄETAGA

sulgpalliklubis

Nõo Sulgpalliklubi uudised

Karl Aksel Männik ja Heili Merisalu (pildil) osalevad Murufondi noorte programmis.

Sellest sügisest alustab heategevusliku Murufondi noorte programm, mille eesmärk on märgata andekaid noori, kellel soov ja eeldused on saada tulevikus heaks sulgpalluriks. Murufond kannab nime kauaaegse sulgpallitreeneri Koit Muru auks. Murufond kujuneb sulgpalli armastavate inimeste ja ettevõtete annetustest. Soovijad saavad teha annetuse Murufondi kontole EE312200221068565010 (saaja Eesti Sulgpalliliit).

Murufondi noorte programmis osaleb Eestist neli noort, nendest Heili Merisalu ja Karl Aksel Männik Nõo Sulgpalliklubist ning Lisa Berik ja Andrei Schmidt Tartu Triiton Sulgpalliklubist. Igat noort toetab fond sel hooajal 1000 euro ulatuses, et võimaldada neil osalemine rahvusvahelistel võistlustel ja treeninglaagrites, eesmärgiga jõuda tippu rahvusvahelises konkurentsis. Heili ja Karl Aksel kandideerivad 2020. aasta veebruaris toimuvatele U15 klassi Euroopa meistrivõistlustele Prantsusmaal.

Samas toetab Fort Sport OÜ igat mängijat hooajal 300 euro väärtuses neile vajaliku Yonex sulgpallivarustusega.

Veel kahele Nõo Sulgpalliklubi mängijale on tekkinud head sponsorid. Rannar Zirki toetab mööblifirma Facita, firma muretseb ka klubi mängijatele võistluste pallid. Oskar Männiku toetajaks on Hansa Medical. Need toetused võimaldavad sportlastel osaleda välisturniiridel.

Treeneriteele pürgiv Mati Soo võistles augusti algul Poolas toimunud senioride MM-I, millelt naasis 35+ vanuseklassis 9.-16. koha jagamisega, mis oli üksikmängudes eestlastele parim tulemus!

Uudiseks ka see, et Eesti Sulgpalliliidu noortevõistluste hooaeg hakkab toimuma aastapõhiselt — jaanuarist-detsembri lõpuni, eesmärgiga ühildada noorte vanuseklassid Euroopa ja maailmaga. Sellest muudatuselt lähtuvalt algab alles jaanuarist Eestis noorte GP-1 etapp.

Nõo Sulgpalliklubi treeningutega on liitunud septembris 15 uut harjutajat ja kokku treenib momendil klubis 47 noort!

Loodame tubli ja järjekindla treeningtööga jätkuvalt häid sportlikke tulemusi! Samuti ootame põnevusega, mida head toob meie mängijatele plaanitav Nõo Spordikool!

Nõo Sulgpalliklubi tegemistest saab jätkuvalt lugeda blogist www.nsk.ee, kus mõningate artiklite lugejaskond on ületanud tuhande piiri!

MART MÄERAND
Nõo Sulgpalliklubi juhataja

VVV SA tegemisi septembrikuul

Lasteaedade ühismatka viisid läbi pisut teistsugused retkejuhid.

7. septembril toimusid matkapäeva matkad

Hommikupoolikul toimus matk „Nutikaga loodust pildistama“. Toimus teistmoodi matk, mis oli suunatud just looduse pildistamisele. Sel päeval õnnestus pildistada palju seeni, pähkleid, marju, saime suunavaid juhiseid, kuidas teha lähivõtteid ja kuidas paremaid kompositsioone teha.

„Koolialguse taskulambimatk“ — veidi enne pimeduse saabumist kogunesid taskulambimatkal osalejad Vapramäe loodusmaja parklasse. Pimeduse kasvades muutus ka taskulambi mõju suuremaks. Põnevust lisasid mängud ja tegevused, mis läbi viidi: varjuteater, pimekiri, valgusmängud. Matka lõpus ootas retkelisi lõke, tee ja koduküpsetatud pirukad.

11. septembril toimus lasteaedade ühismatk

Lasteaedade ühismatka, kus osalevad Nõo ja Elva valdade vanemate rühmade lapsed, oleme läbi viinud juba 20 aastat. Sel korral proovisime teha midagi teistmoodi. Kui varem sai iga rühm endale giidi, kes neid juhendas, siis sel korral liiguti ühest punktist teise omal jõul. Igas punktis ootas neid aga mõni värvikas tegelane. Matka teema oli inimese ja looduse suhe. Nii oli rajal haldjaid, nõidu, metsamehi, sportlane, muusik, kes kõik lastele midagi õpetasid. Osales 200 last Nõo, Elva Murumuna ja Õnneseene, Konguta, Hellenurme, Valguta, Tõraverre, Nõgiaru, Luke ja Rõngu lasteaedadest.

Minuti kirjutis #48

Kuidas läks järjekordne EASI rahade toel ehitatud firma pankrotti? Kes vastutab? Miks asi uppi läks?

Idee oli ju lihtne ja suurejooneline. Idee oli see kaua oodatud Nokia, mida riik on vajanud iseseisvumisest saati.

Eks me kõik mäletame, kuidas kaks meest tulid ja hakkasid rääkima, et nad suudavad teha sääsest elevant. Tooraineiks poliitikute ja ärimeeste ju tud ja lubadused. Nii-õelda taastuv energia.

Eesti elevant oleks hea ekspordiartikkel. Temast saaks palju liha, kihvadeid ja luudest klaveriklahve ja palju muudki. Spekuleeriti, et paarikümne aasta pärast sõidavad kõik Euroopa autod Eesti elevanti sõnniku peal. Turismivõimalusest ei hakka isegi rääkima. Võimalused tundusid lõpmatud.

Me naersime nende üle. Aga kui esimestest sääskedest said elevantid ja EAS eraldas mitukümmend miljonit, et ehitada Tartu külje alla Emajõe äärde elevantivabrik, muutus naer optimismiks ja rõõmuks.

Suur mastaapne kompleks sai valmis, esimesed elevantidki tehtud. Sääski ju Emajõe ääres jagus.

Nagu ikka meie riigis, sai kogu allakäigu alguseks ahnus.

Esimene märk oli, et poliitikud jäid vait. Nad keeldusid jagamast suuri lubadusi, kuna nende arvates polnud õige, et eraettevõtte kasutab nende lubadusi oma suva järgi. Ükskõik kui suured need on.

Ka ärimehed keeldusid toormaterjali jagamast.

Algas n-õ vaikiv ajastu. Algas suurte lubaduste import Lätist.

Läti lubadustega oli see jama, et enam polnud elevantid 100% Eesti toode.

Eesti elevant, keda iseloomustasid alandlikud silmad, sorgus nina, kõrvad ja saba ning pleekinud sinakas-lillakas värv, nagu oleks lipp liiga kauaks päikese kätte jäetud, muutus pruunikaks ja maitsetult kibedamaks.

Õnneks otsustas grupp aktiviste Tartumaalt Nõo vallast päästa Eesti elevanti, ja nad ostsid Sääsest Elevanti Tegemise litsentsi.

Nõo Elevant oli eksklusiivne ja küllaltki kallis meene. Tema liha oli mahakasvatatud ja kihvadki valgemad ning kvaliteetsemad. Hordide kaupa turiste käis vaatamas, kuidas Nõo valla endistel viljapõldudel jooksid sinakad elevantid.

Siis aga juhtus piinlik äpardus, kui superministeeriumis toimunud vastuvõtul MTÜ Nõo Elevanti esindajad heas usus tegid peaministrile kohapeal kingituseks ühe elevanti.

Superministeerium on aga ühe elevanti jaoks liiga kitsas ning nüüd elabki meie riigiparaadis üks esinduselevant, keda majast välja ei saa kuidagi ja kes kulutab palju maksumaksjate raha. Ära tappa ka ei saa, sest loomakaitsjad on tagajalgadel ja avaldavad survet.

Valitsus lagunes. Elevantivabrik jäi seisma pärast koondamisi ja tarneraskusi. MTÜ Nõo Elevant sattus skandaali, kui avastati väidetav maksupetus.

Riik muutus jälle endiseks, kui välja arvata üks esinduselevant Tallinnas kõrghoones ja kümnekond Nõo elevanti, kes jooksevad vabalt mööda põlde ja metsasid ringi, kuid nende eest hoolitseda ja vastutada ei taha keegi.

JANNO PUUSEPP

Teabepäeva toetasid SA Keskkonnainvesteeringute Keskus ja Vapramäe-Vellavere-Vitipalu Sihtasutus. Karastusjoogi väikestele matkalistele pani välja A. Le. Coq.

14. septembril toimus õppepäev „Seened“

Seekordne õppepäev toimus Vitipalu matkarajal, kohas, kust ilma seenteta tavaliselt keegi ei lahk. Sel korral juhtus aga teisiti, kogusime kokku vaid ligikaudu 20 seent ja sedagi suure vaevaga. Kuigi vihma sadas suve jooksul omajagu ja ka vahepealsed ilmad enne koolitust olid vihmased, siis seeneliisa ikkagi ei saanud. Mets oli kuiv ja märgata oli kuivanud seeni. Seevastu saime hästi selgeks männiliimiku, mida teistest enam esines, ja viis eri liiki kärbseseent, lisaks teadmisi puuseente kohta. Õppepäeva toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

20. septembril toimusid talgud Elva jõe ürgoru liivakaldal

Ürgoru liivakalda trepp, mis vajab aeg-ajalt uuendust, sai nüüd tublide talguliste abiga korda tehtud. Trepi valmimist toetas SA Keskkonnainvesteeringute Keskus.

28. septembril toimus matkasarja jalgrattamatk

VVV matkasarja matkal, mis koosneb neljast matkast erinevatel aastaaegadel, võttis kokku osa üle 400 inimese. Sel aastal toimusid maastikumängu tüüpi matkad, kus iseseisvalt liigeldes tuli leida tähistatud punktid.

Viimasel matkal — jalgrattamatkal — sai orienteeruda Vitipalus Umbjärvede piirkonnas. Osalesime „Maal elamise päeva“ programmis, et tutvustada vaba aja veetmise võimalusi. Sealsed rajad on valdavalt männimetsas, veel äratuntavate metsasihtide ja käimisradadega. Mõnus ilm meelitas liikuma 60 matkalist. Radadelt tuli leida 14 punkti, vastata transpordiviiside ja säästlikkusele suunatud küsimustele. Matka lõpus ootas kõiki jook A. Le. Coq'ilt ja nelja matka läbijaid ka lisaauhind. Valmis eriline „VVV 20“ särk, lisaks sai valida auhinna, mille olid välja pannud Nõo ja Elva vallad ja Külasepp OÜ.

Matkasarja matka toetasid SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, A. Le Coq ja Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA.

Septembrikuus viisime läbi 25 loodusõppeprogrammi, kus osalesid Tartu ja Põltsamaa, Ritsa, Parksepa koolide, lasteaedade õpilased.

TRIINU PERTELS
VVV SA projektijuht

VIII Tartumaa väarikate tervise- ja ohutuspäev

22. oktoobril 2019 kell 10.00 Nõo Spordihoones
(K. Aigro tn 1 Nõo alevik)

Ettekanded ja loengud Meelelahutusprogramm

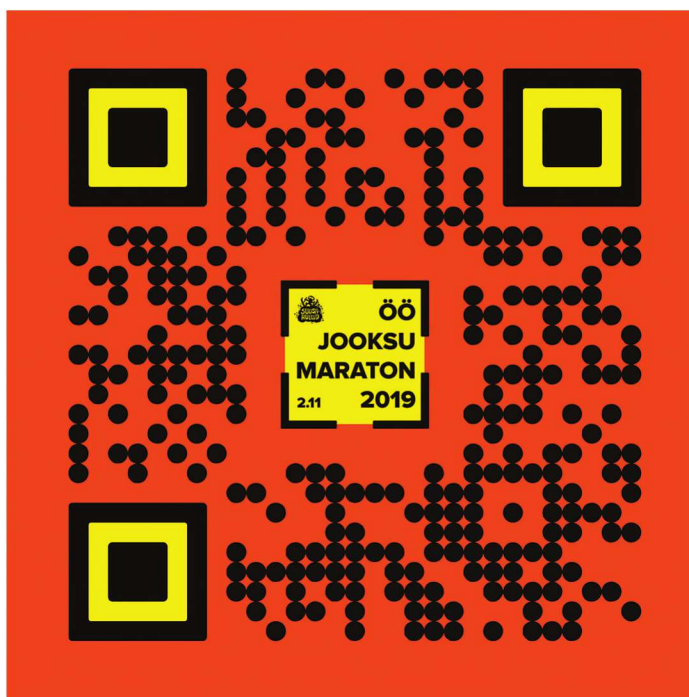
Infomessil osalevad:
Politsei- ja Piirivalveamet,
Päästeamet,
Maanteeamet,
Tervise Abi OÜ,
Ohvriabi,
Tasakaalukoda MTÜ jpt.

Üritus on osalejatele TASUTA!

Toetajad: Tartumaa
Omavalitsuste Liit
Nõo Vallavalitsus

EELREGISTREERIMINE
KOHUSTUSLIK HILJEMALT
15.10.2019.

tel: 745 5475, 505 6437
e-post: registreeri@nvv.ee

teated

❑ OÜ ETEST PR ostab
METSÄ- ja PÖLLUMAAD.
Tel 504 5215, 514 5215,
e-post info@est-land.ee

❑ Korstnapühkija. Ka maa-
kohtades. Oma redel kaasas,
ametliku korrasoleku akti vor-
mistamine. Tel 5191 6605.

❑ Noor pere soovib osta
krundi või vana talu, et ra-
jada kodu. Pakkumised saata
egert24445@hotmail.com
või tel 5342 9928.

❑ Tule Nõo vallas puudega
last kasvatavate emade nai-
selikkuse kursusele Nõo Pää-
vakeskusesse.
Kokkusaamised toimuvad
13. ja 27. oktoober,
10. november kell 10.00
Omaosalus 5 eurot kord.
Infotel 5561 8781.

KULTUURI
KALENDER

Vaata Nõo valla
kultuurikalendrisse
www.vabakas.ee

VVV Matkapäev

20. oktoobril 2019 kell 11.00

Ootame Teid mõnusele sügisesele jalutuskäigule.
Kogunemine 10.45 Pädla bussipeatuses.
Registreeri: 5343 7597 Siiri.

Matkapäev on TASUTA. Toetab Vapramäe-Vellavere-Vitipalu SA.

21-22. oktoobril 2019 Vapramäe Loodusmajas koolivaheaja tegevuspäevad!

Ootame koolis õppivaid loodushuvilisi lapsi Vapramäe loodusmajas!
Tegevused toimuvad kell 11.00-16.00.
Osalustasu 10 EUR päev, sisaldab ka lõunasööki.

Lisainfo: triinu@vvvs.ee või tel 525 4172.

Tantsuklubi Triiniks kuulutab välja lastelaulude võistluse!

Võistluse tingimused:

- * laulu teemaks on Nõos tegutsev tantsuklubi Triiniks, sõbrad ja tants, muusika ja tants, esinemine, tantsimine
- * laulu pikkus 1,5-2,5 minutit
- * laul sobib laulmiseks lastele vanuses 5-15 aastat
- * tööde esitamise tähtaeg on 15. november 2019
- * osa võivad võtta kõik, vanuselisi piiranguid ei ole
- osaleda võib mitme lauluga!

Laulud palume saata noodina või salvestusena triiniks@gmail.com

või posti teel: Järve 4, Nõo, 61601, Tartumaa

märksõnaga "Lauluvõistlus".
Rohkem infot: www.triiniks.ee

NÕO PÄEVAKESKUSES

14. oktoobril kell 13.00

LAULAME KOOS!

Külas on Voldemar Valkenklau.

21. oktoobril kell 13.00

REISIPÄEVIK RUMEENIAST

28. oktoobril kell 9.00

SÕIDAME LINDORA LAADALE

4. novembril kell 13.00

MUUSIKALINE PÄRASTLÕUNA

Külas on Kai Toom.

11. novembril kell 13.00

LUULEPÕIMIK

Külas on Tiit Tirmann.

18. novembril kell 13.00

REISIPÄEVIK MADEIRAST

Tel 745 5134, 5301 8753.

TK TASAKAAL

SINU TERVE KEHA TASAKAAL

- Jumping: T ja N kell 19.00.
P kell 18.00.

- Keha Trimmi: K kell 19.00.

NB! Palume osalemine eelnevalt registreerida.

- massaaž ja kinesioteipimine,
- vabastav hingamine (BBTRS),
- Reiki ja Maagiline Maatrix,
- toitumise coaching.

INFO ja registreerimine:

www.tktasakaal.ee

tktasakaal@online.ee

telef. 56 865 309

FB: TK Tasakaal

Arveldame: sularahas, arvega ja SportIDga.

UUDISED :)

E (07.10.) kell 19.00. alustame treeninguga
"Venitus- ja Hingamistund"

lihasepõhine venitamine koos teadliku hingamisega

www.tktasakaal.ee

EELK NÕO PÜHA LAURENTSIUSE KOGUDUSE TEATED

R, 11. okt kl 12.00
P, 13. okt kl 11.00

Piiblitund Külaaseme külas
Lõikustänapüha jumalateenistus. Armulaud.

Laulab koguduse segakoor

K, 16. okt kl 12.00

Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas

R, 18. okt kl 19.30

Taizé-õhtu kirikus

P, 20. okt kl 11.00

Jumalateenistus. Armulaud

P, 27. okt kl 11.00

Misjonipüha jumalateenistus. Teenib õp Diina Tuulik

N, 31. okt kl 18.00

Usupuhastuspüha jumalateenistus

P, 3. nov kl 11.00

Jumalateenistus. Armulaud

T, 5. nov kl 15.30

Piiblitund Nõgiaru raamatukogus

P, 10. nov kl 11.00

Isadepäeva perejumalateenistus

E, 11. nov kl 14.00

Piiblitund Nõo hooldekodus

R, 15. nov kl 12.00

Piiblitund Külaaseme külas

R, 15. nov kl 19.30

Taizé-õhtu kirikus

P, 17. nov kl 11.00

Jumalateenistus. Armulaud

K, 20. nov kl 12.00

Piibli- ja laulutund Meeri seltsimajas

P, 24. nov kl 11.00

Surnutepüha jumalateenistus. Armulaud.

Laulab koguduse segakoor

Õp Mart Jaanson viibib 22.–30.10.19 Iisraelis. Sellesse ajavahemikku lange-
vate talituste osas palun pöörduda Rannu koguduse õpetaja Timo Švedko
poole (tel 553 4529, e-post timo.svedko@eelk.ee).

EELK Nõo Püha Laurentsiuse kogudus

Tartu tn 2, 61601 Nõo Tartumaa, reg nr 80210421

A/a EE23 1010 1520 0609 1003 (saaja: EELK Nõo Kogudus)

ANNETUSED KIRIKU JA KÕRVALHOONE RESTAUREERIMISEKS:

A/a EE11 2200 2210 5844 2062

(saaja: EELK Nõo Püha Laurentsiuse Kogudus)

Juhatuse esimees Madis Kanarbik, tel 504 6570;

e-post madis.kanarbik@gmail.com

Koguduse õpetaja Mart Jaanson, tel 745 5195 (kantseleis),

749 3344 (kodus), 5661 1443; e-post mart.jaanson@eelk.ee

Koguduse veebilehekülj www.nookirik.ee

Õpetaja kõnetund kiriku käärkambris kolmapäeval ja reedel
kl 9.30–11.30, neljapäeval kl 16.00–18.00

Käes on aeg kutsuda KORSTNAPÜHKIJA!

Kaasaegsed töövahendid,
kehtiv akt.

Broneeri aeg 53 301 841
www.korstnapuhastus.ee

Nõo Juuksurisalong

E-R 10-18

Nõo vallamajas
Voika 23 I korrus

tel 745 5334

E, T, N, R 10–18

Nõo vallamajas

Voika 23 I korrus

tel 5662 6383

Kosmeetik

Maniküür

Pediküür

Geellakkimine

Jumestus

Parafiiniravi kätele

Depilatsioon

Kõrva- ja ninaaugu

tegemine

Kinkekaardid

Paju Pagar OÜ ETTETELLIMISEGA

- ❑ Magusad ja soolased kringlid
- ❑ Magusad tordid ja võileivatordid
- ❑ Prinditud suhkrupildid

Tellimine tel 5558 1450, pajupagar@neti.ee, Paju 11, Nõo alevik
<https://pajupagar.wixsite.com/pajupagar>

[f](https://www.facebook.com/pajupagar) pajupagar